

క్రిష్ణాపగర్ వక్కు లిమిటెడ్
మచిలీ పట్టణము

మచిలీపట్టణము యీశ్వరవారిపల్లె నూతనంగా స్థాపించబడిన తరువాత ప్యాక్టరీ తయారైనది. యిందులో స్వచ్ఛమైన పంచదార చేయబడుచున్నది. యీ పంచదార అనేక వ్యాధులను పంపించుచున్నది. ఇదే కారణమునందే పంచదారకు గాని యీశ్వరములో యితర వోట్ల తయారయ్యే పంచదారకు గాని యిది వివిధములలోను తినిపోక చాలా ప్రేమకరముగా వుంటున్నది. యిందులో మొదట బారీ చేయించబడి పేర్లు ఈ వత్తును పూర్తి కాబడినది. యింకా మరొకటి పేర్లు బారీ చేయుటకు ఈ వత్తును బరిగి పై కర్త మెట్టింపుగా నిర్ధారణ కాబడినది. యిందు పేర్లు చేయబడిన వారికి కొంత అవకాశము ఏర్పడుటకు కార్తమైంది యివియున్న త్వరగానే పూర్తి కావదు. అట్లేన ఎరికిని పేర్లు యివ్వబడలేదు. కాబట్టి నవవారు త్వరపడవలెను. వివరములు కొంపెనీ ఆఫీసుకు క్రాసి తెలుసుకొనవలయును.

క్రిష్ణాపగర్ వక్కు లిమిటెడ్
పాల వెల్డె నెం 11 వ చిరీట్టం.

వేరు పొందిన

న్యూఢ్లాం పౌన్ లెన్ కలములకు

గోదావరి జిల్లాకు మాకు సోల్ ఏజన్సీ యిచ్చియున్నాము. అట్లుగాను చిల్లరగాను కొనబడినవర్తకులు యితరులు మాకు క్రాసి యికిరివివరములు తెలుపవలెను.

ఇంకా మాకొక బ్రాండు, స్వామి, వాటకు మెన్, హర్షణ, పిట్ట, లాంపు, క్యాంపు కాన్సు కబ్బులు వారికొకటికూడా లేకుండాలు. దేవిలూపువగైరా వైద్యుల సామానుల సరఫరాను ధరలకు విక్రయించుచున్నాము.

వై. కృష్ణమూర్తి అండ్ సన్స్,
జనరల్ డిస్ట్రీబుటర్స్, మెయిన్ రోడ్డు, కాచిగూడ.

పగుళ్లకు తైలము

వెల దబ్బీ 1.కి రు. 0-6-0. వి. పి. తో 0-11-0
1 దబ్బీ మొదలు 6 దబ్బీల వరకు పోస్తే 0-5-0 మాత్రమే.
అరికాళ్లు, అరిచేటలు, చర్మము కారకవలన, కీటగాలిలవలన పగిలి నీరుకారుటయు, జిలపుటయు సంభవింపను. ఈ తైలమును రాచిన పగుళ్లమీది జిలపాయి మంచివర్తము రాగలదు. పగుళ్లను పిప్పయు నయచును. స్వల్పక్రయము. కాలి పగుళ్లకు ఈ తైలము అత్యంత పయోగకరము.
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

కావలెను

ప్రతి చోట కూడా క్యాలండర్లను విక్రయించుటకు ఏజంట్లు కావలెను మిక్కిలి లాభకరమైన వ్యాపారము. దరఖాస్తు పంపిన వ్యక్తులు తెలుసబడును.

Rajvaid Sii Bamandasji Kaviraj
152 Harrison Road, Calcutta

కర్తవ్యాలహరి

వెల సీ 1-కి అ. 6 వి. పి. సహా 0-10-0
ఈ వ్రావకము వలన చెవిపోటు, చెవినుండి చీము కారుట, చెవిబిట్టడ మొదలగునవి వెంటనే నయచును. కిక్కి బొట్టును చెవిలో పోసిన వాధ వెంటనే తగ్గును.
అమృతాంజనము డిపో,
మదరాసు - బొంబాయి

చాకులు - తొలములు

మంగలికత్తులు.
అన్నిభాషలలో చేయబడినవి. రుబయికి వెంటనే ధరల క్యాలెండర్లను క్రయించుట.
వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్
కట్టెన్ బాంక్ లాక్ మేజన్స్ లెం.
1081
మెట్రోపాలిటన్ అఫీసు: "ఇండస్ట్రీ" బెల్టాఫీసు.

మాగ్నోనాల్డుగారి హెచ్చరిక

భారత దేశముపై గల అభిమానము దెలిపివచ్చును
రంగస్వామి అయ్యంగారి ప్రకటనము

రామ్య మాగ్నోనాల్డుగారు భారతదేశమున కొంత సంతోషమును గురించి, ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు ఎం. ఎల్. ఎ. (స్వదేశీమిత్రుల పత్రికా సంపాదకుడు) గారు వ్యతిరేక ప్రాయము నిట్లు వ్రాసినది:

రామ్య మాగ్నోనాల్డుగారు, "హిందూ" పత్రికా ప్రత్యేక విలేరిచ్చాకా సీతేశ్వరవల్లభ పంతులసంకేతము ఆంగ్లదేశములోని రాజకీయశక్తులచే ప్రేరేపించబడినది ఇప్పుడే తెలియగలదు. తన కారణమున క్రింద వంద కిరాయిలో నికరానున్న కార్మిక పక్షముం ది వర్తమానకు వివిధములకు సహాయమును సంపాదించుటకుగాను, రామ్యారావరావయితో బాగ్రత్త మెలగవలసియున్నది సంగ్రామమును నడుపుటకు అటువలెనాటి కాలము పార్లమెంటును సభ్యులను గోల్పోయి 1922 సం॥న పార్లమెంటును ప్రకటించి కార్మిక పక్షమును సహించి ఇప్పుడు ప్రధానమంత్రి వరదాచి నుద్దేశము సీతేశ్వరవల్లభ మారుచున్న రామ్యమాగ్నోనాల్డుగారి ప్రారాధనలను నిధాంతములను తెలిపివారికి ఆరేనికావ్యములు ఆకర్షణముగలిగించునట్లును చేపాటుతేడు. కాని, మాగ్నోనాల్డుగారిని, అతని ప్రస్తుత చిక్కులను గమనించు భారతీయుల కాలని వాక్యము లేమాత్రము కావ్యమును గలిగింపు. అతడు అధికారమును దున్నంత కాలమును, కళాకామ్య, పార్లమెంటును రద్దు చేయుట జరుగునరకును, అతడు నిలిచియును ప్రభుత్వమును ప్రభుత్వవేయించిధానముల ఎక్కింపును చుండును. అందుచేత వాతకు అట్టింధానమును నిరసింపటలో వాక్యములేదు. "ప్రభుత్వమును ప్రభుత్వమును విధానమును" అవలంబించును ఆంగ్లదేశములోని కన్న రెడ్డిత, తిరుగుల వత్తులు వాద్యమునైనా మరే అతడధికారమును కల్పించు. అందుచేత భారతదేశమునం దట్టి విధానమును సానియునని ఆ రెండుపక్షములకును ప్రభుత్వము మొదలగు అరవరము. అధికారపదవి ఇంతకమివలెను లేనయియుండును. అతని అధికారము ప్రస్తుతమునాటి సంకీర్ణముగ లేనయియుండును, అతని నమ్మకములును, విశ్వాసములును ఇవి గావని భావకము లేయియున్నాను.

1919 సం॥ నవంబరు మాసమున నేను అత్యుత్సరము కాంగ్రెసుకు హాజరైతిను గాను ల. దేవుల నుండి ప్రయోజనమై బయలుదేరి ఇప్పుడు అప్పటినుం స్కూల నుండు (ఇప్పుడు వాతీ నుండు) పథకమును గురించి సమాఖ్య సోసలీసు మాగ్నోనాల్డుగారు వాద్యరా వంతున సంతోషమునందుకొనితిను. "జీవీ ములు గోతు వ్యాధియగుచున్నట్లును సంప్రదించుగా జరిగించి, మాకు సత్కృతియుగానినట్లులును మేము మాత్రమును బద్ధులము కాచుచున్నా, మాకు గావలసిన వానిని సంపాదించుటకు మాకునుబడి న వయోగిండుమునే యిందు మదియు అందఱును దెలిసికొనునట్లును."

1922 డిసెంబరు మాసమున, వాతానుకూల ప్రభుత్వతరమునకు మాగ్నోనాల్డుగారు కానున్న పథకలో కార్మిక పక్షమునకు భారతదేశమును దురదించి పోరియు భారతదేశమున కవసరము గల సహాయమునకు కార్మిక పక్షమునా కొనవచ్చుచుండునయి అభయమొసగును. గతకొలదివర్తనములలోను, భారత రాజకీయములను బాగ్రత్తను సానుభూతితోను గమనించుచుంటి ననియు వానితో దా కేళివిందినను, ఏకీభవించకపోయినను వానిని భారతీయులు తమవ్యాకృత్యమును సాధ్యమును సంపాదించుకొనుటకు నిష్పక్షపాదుగా కొన్ని ప్రయత్నములుగా భావించుచుంటి ననియు, భారతదేశవర్తనలలోను తనవలెను అభిమానమునందును సత్సహాయమును ఎట్టిమాటను గలుగలేదనియును, ఆలేఖ నుండి వ్రాసెను.

ఇప్పుడు వాస్తవ్యవృత్తితో తొందరపడి భారతదేశమున కొంత సంతోషమువలన, మాగ్నోనాల్డుగారి అభిమాన మెంతయో మనకు తెలిపివచ్చినది. కాలక్రమమున-అనగా, మనకొకటికంటె వ్యాధియును, ఆంగ్లదేశములో రాజకీయము లేట్లున్నను, మన మాగ్నోలను మన కొనరునటుల మంత్రిగయవారిని బలవంత పెట్టు - అట్లే గమనరచి సామ్రాజ్యమునం దితరదేశములవారికే తె మనవ్యంత్రతమిథులచే ఏర్పరుపబడిన ప్రభుత్వములేమాత్రము జరిపాలింపబడుటకు గలవాట్లును సీతేశ్వరవల్లభసంకేతము మాగ్నోనాల్డుగారు తమ పాంతాటును గమనించి ఇప్పుడే తెలిసినది.

గుంటూరు జిల్లా ఇంటరు
స్కూలు స్వేచ్ఛనంపుము

గుంటూరు జిల్లా ఇంటరు స్కూలు స్వేచ్ఛనంపుము వారి కొమ్మిదక సంవత్సరపు పోటీ పం దె ము లు ఈ నెల 24 తేది మధ్యాహ్నము ఇంటాటలో ప్రారంభ మగును. వాటి మధ్యాహ్నము చెడుగుడు బాగ్గు మిం టు ను ల లో ప్రథమ పం దె ము లు జరుగును. మరుసటి నాడు వైవానిలో రెండవ పం దె ము లు జరిగి న వానిలో ప్రథమ పం దె ము లు ను 26 తేది నాడు అన్ని టిలోను అంత్య పం దె ము లు ను జరుగును. ఈ పం దె ము లో జిల్లాలోనున్న గవర్న మెంటు వారిచే రికార్డులు కాబడిన వ్రాయర్ ఎలిమెంటరీ, మాధ్యమిక, ఉన్నత పాఠశాలలలోని విద్యార్థులు పాల్గొన నర్హులు. వారు సీనియరులు, జూనియరులు, కిందరుగాడెను అను తెగలుగా వారివారి యాడును యెత్తునుబట్టి విభజింపబడుదురు. ఈ సందర్భముననే జిల్లా గ్రామీణ మోషాయల్ ఆటలకూడ జరుపబడును. చెడుగుడులో కట్టకడ గెలుపొందినవారి స్కూలులో నొకసంవత్సర ముండుటకు చక్కగా చేయబడిన శ్రీ కృష్ణవిగ్రహ మియ్యబడును. అన్నిధముగానే బ్యాడు మింటులో గెలుపొందిన స్కూలువారి యొక పెద్ద వెండిగిన్నెయును, కిందరుగాడెను ఆటలలో అంద్యకంబె హెచ్చుగుణములు సంపాదించిన స్కూలువారికి వాక్ ఎక్సలెన్సీ లేడీ విల్లింగడో పేటి బరగుచున్న పెద్ద వెండిగిన్నెలు ను నియ్యబడును. ఇది గాక వైమాదు తెగలలో అందరికంబె హెచ్చుగుణములు సంపాదించినవారికి యీ సంఘమువారు రజతపతకము లిత్తురు.

ఇంటారు హిందూ హైస్కూలు మేనేజింగు కమిటీవారు యిక్కడకు వచ్చు అతిథులకును పం దె ము లో పాల్గొను విద్యార్థులకును యీ 25, 26 తేదిలలో నుచితముగా భోజనము పెట్టుటకు మిగుల దయాపూర్వకముగా నొప్పకొనిరి.

ఈ సందర్భముననే విద్యార్థి వారములు మా జిల్లా డి ప్టి ట్రయి యెడ్డుకేవనల్ ఆఫీసు గారును నగు మహారాజరాజశ్రీ, మహాకాళి సుబ్రహ్మణ్యము పంతులు బి. ఏ. ఎల్. టి. గారిచే వాస్తవింపబడిన జిల్లా సెకండరీ స్కూల్ యుపాధ్యాయులసభ 26 తేది ఉదయము 9 గంటలకు మహారాజరాజశ్రీ, రాయబహదూర్ పుత్రి శ్రీనివాసరావు పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారి యాజమాన్యముక్రింద ఈ జిల్లాకు నొక సెకండరీ స్కూల్ ఉపాధ్యాయ సంఘము స్థాపింప వత్సావకతక గురించి చర్చించుటకు జరుపబడును. అందు క్రి తెన్నదొరగాడును, మహారాజరాజశ్రీ, బి. వందనము, బి. ఏ. ఎల్. టి., బి. రామచంద్రరావు ఎం. ఎ. ఎల్. టి., ఎన్. ఏ. పంచాపకేతయ్యరు. బి. ఏ. ఎల్. టి. జవాబు నుచున్న మరీఫ్ నర్మడ్డిక్ సాహెబు బి. ఏ. ఎల్. టి. గార్లు మున్నగువారు ముచ్చటించుటకు నమను తించిరి. ఆనాటి రాత్రియందు యం. సాంబశివరావు పంతులు బి. ఏ. యల్. టి. గారిచే నొక మాజీకలాలిరు తెక్కురు కూడ నియ్యబడును. అందరు రాత్రాధితులు.

ఆడిదము నారాయణమూర్తి,
ఎం. ఎ. ఎల్. టి.,
గుంటూరు జిల్లా ఇంటరు స్కూలు స్వేచ్ఛనంపుము అసోసియేట్ కార్యదర్శి.

బర్హ పత్రికా సంపాదకుల సభ

నాయకుల మహాసభను గావించవలెనని తీర్మానము రంగూను, జనవరి 21:- బర్హాలోని కత్రికా సంపాదకుల లండను కలెసి నిచ్చ సాయంకాలము సభ చేసిరి. "జన" పత్రికకు ప్రస్తుతము సంపాదకులుగా నున్న బోర్ ఈ గాడు అభ్యుదయ కలెసింపిరి. బర్హా వాతీయ వారులో విశ్వమును వెలకొన్న టవును, అట్టి ప్రోత్సాహములకు అగపరము దెన్నినూచనల గా వింపబడును సామ్రాజ్యమంతటలోను పరివిధములగు రాజకీయ భిషాయములగు వాయుకులయొక్క మహాసభ నొకవారి గావించవలెనని తీర్మానింపబడినది. (ఆ. వె)

కలకత్తా రెంటు ఆక్టు

దేశమున వి. కలెసిట్టూరుకుండు 22 ర తేదిన యల్. పి. ఇ. దగ్గ గారి యాజమాన్యమున ఒకసభ జరిగెను. ఈ కత్తా రెంటు ఆక్టును ఇంకా నూతను సవర్ణముల కాలము అయియుం దుండులయు సరి ప్రభుత్వము వారిని గొరుటకు తీర్మానింపబడినది.

అమ్మ తాంజనము దీపా, మృదాంగు - బొంబాయి

మౌలానా మహమ్మదలీ:

శాస్త్రిగారు

ధీర్ అవసర సభనాటి 'సందేశము'

మహమ్మదలీగారి ప్రత్యుత్తరము

రైలు ఆనలకు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు గాంధీజీతో తుల్యుల కత్తెలు జేబులోవున్నాడు, ధీర్ అవసరసభనాటి సందేశమును గూర్చి ప్రశ్నించిన వాడై మహమ్మదలీ గారిని గురించి ప్రత్యుత్తరము సంతోష వాచకము నీక్రింద ప్రచురించుచున్నాము:-

“నానాదేశ మహాశయుని ఆలోచనలతో యెట్లుండెనో తెలిసికొనవలెనని నేను భావించుచున్నాను. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు పత్రికలలో బలపరచిన ప్రకటనలు యింతటి 16 వ తేదీన వచ్చిన పత్రికలలో తొందరతో జరిగినవి. అందు ధీర్ అవసరసభనాడు మహాత్ముని సందేశ విషయము తెల్పుట వాడు సమంజసముగా లేదు. యిట్లుండ, యితరవిధమున బిల్లిటిక్లు వాడు మహాత్ముని ఆలోచనలను మే యెక్కువగా గొప్పించెను. నేనానాదేశ మహాత్ముని ధీర్ అవసరసభనాడు వాడునాచరుడును మిత్రుడు నొకడు శాస్త్రిగారి వాదమును బ్రతికించెదట లోగల దురుద్దేశమును దెల్పి నట్లు పత్రికలకు ప్రత్యుత్తరమును వంపవలసిందిగా గోరెను. పత్రికలకు ప్రాయశఃపాపము అనుభవము వాడు గానించలేదు. కాని శాస్త్రిగారికి తంతివార్త నిచ్చుటకు అంగీకరించెదని. మహాదేశ దేశాయుగారు ధీర్ అవసర సభనుగూర్చి ఆగోష్ఠి 4 వ తేదీ యంగుండు యెక్కడ వానిన వ్యాసమును చదివవలసిందిగా అందు కోరితిరి. శాస్త్రిగారు గాంధీమహాత్మునితో సంభాషించిన పిదప ఈ వ్యాసమును జదివి యుండిన యెడల ఆయన సందేశమును దీరి యుండెడిది. ఆయన మహాత్ముని సందేశ ప్రకటనను ఆ దులకు మహాత్ముని ధీర్ అవసర సభనుగూర్చి ఉన్నట్లులు అవిధముగా ప్రచురించుట వారెడ వ్యాసమునకు లేదనినాడ అందు మోహమును లేకుండ చెప్పియుంటిని. నేను ఆ సాయుధులను ధీర్ అవసరసభ మిత్రులనేతలు శాస్త్రిగారి యుద్ధంతులను గూర్చి మాటాడిరి. వారికి నీ వయోమంతులను తెలియును. శాస్త్రిగారికి తెలియదు. అందుచే వారు శాస్త్రిగారియెడల పూర్వకాంతిగ బల్లిరి. వారు నన్ను వెంటనే పత్రికలకు ప్రత్యుత్తరము పంపవలసిందిగా కోరిరి. కాని నాకు శాస్త్రిగారి వద్దనుండి ప్రత్యుత్తరమే మొదలైన దేమో ఆ కాత్రయే అతిథులు పోయి ఆయనయేమి చెప్పినో తెలిసికొనవలెనని కోరితిని. నేను శాస్త్రిగారికి తంతి వీధి పిదప ఆదివారమునాడు నేని పంపుట ప్రాయశఃపాపము శాస్త్రిగారి వద్ద నుండి ప్రత్యుత్తరమే మొదలైన దేమో ఆ కాత్రయే అతిథులు పోయి ఆయనయేమి చెప్పినో తెలిసికొనవలెనని కోరితిని.

శాస్త్రిగారు అట్టి ప్రశ్న చేయుట చింతనీయమైనది ఆయనతో నే నెకిరించెదను. ఇట్టి ప్రశ్నలకుగవలసిన సమయము అది, ఆయన ఆలోచనలనుగూర్చి యిది రిపోర్టునువారమున ప్రశ్న అట్టిదియో, ఇకనో నిజమునాలో సర్వ కత్తి కోరికకు నిత్యముగనుండి చావు ప్రతులలో యున్న సమయమున ప్రేమపూరితులకు అట్టిభావములు గల్గినా యని భావించు వారిని రైలు మహాశయుడు క్షమింపవలయును. మహాత్ముడు తానుజేసిన దానికొక సందేశముజేసి బోవునపుడు చెయ్యవలసిందియు, చిరం 'వి' అక్షరమువై బొట్టుపెట్టలేదనియు శాస్త్రిగారికి గమనించిరి. భగవంతుని సృష్టిగానెల్ల సృష్టించు సమయమున వై శాధారణమును యితరులను పల్లెటూరులు యనని మహాత్ముడు చేయవలసిన పురుషుల డాక్టరుతో 'మీరు దీనిని సరిజేసు వలెను' అని వ్రాసుకొని జేపెను. శాస్త్రిగారు ప్రజలకేమైన సందేశ మంపెదరా యని ప్రమాత్ముని యడుగుట స్వాభావికమే. ప్రజలగుడ మహాత్ముని వ్యాధినిగూర్చి విన్నపుడు తమ కేమైన బోధనాపు సందేశము నొసంగినా యని యడిగెదరు. మహాత్మునివద్ద శాస్త్రిగారికొక్కరే యుండి ఆయనకాకమున చారిత్రాన్నియకు వెదకుట దూషింపదు. కాని శాస్త్రిగారు ఎట్టి సంకేతమును లేకుండ అడిగినను మహాత్ముడు తెలుసు నిబంధనలను గుర్తించుటలను అట్లు సందేశ మేదని యెంగుగుట గౌరవము గాదని తలంచుటల శాస్త్రిగారి అంగీకరించుచున్నాడు. ఆ సహాయాద్య మనాకు తుడు ఇంతటి ఉన్నక మనోవై కాల్పమును, ద్రుధిమను జూపించుటకు శాస్త్రిగారు అబ్బురపడి యుండవచ్చును.

అసహాయవాదులు తమనాకుగని యట్టి మహాశయు సందర్భమున వారికింక అప్రత్యక్ష మేమియు నుండదు. శాస్త్రిగారు సందేశమునుగూర్చి అడుగుట స్వాభావికమే యని నే నంగీకరించెదను. కాని శాస్త్రిగారి ధీర్ సందేశము నిచ్చుటలేదని తెలిసిపొందు మహాత్ముని ప్రాముఖ్యత జేయుట మౌలానా ఆ సమయమున నేమూతమును సృష్టించినట్లుగా లేదని చెప్పవలసి వచ్చుచున్నది. అయితలు నోటినుండి యెందుకు వచ్చినా యని చింతించుటను, నురల నువ్వనవారిండుగొనుట శాధ్యము గానట్లును ఆయన దెలుపుచున్నాడు. ఇది కట్టమే. ఆయన అట్లుజేసినందులకు నిజముగా విచారపడలేదని కోరిండువా రెవరు నుండరు. కాని యంతటివిచారకరముగ విషయమును ప్రపంచమునకు చాటుటకుగూడ యేమి దుష్కర్మయ్యెనునై. శాస్త్రిగారు మహాశయుని అలెదకును అనుగ్రహించెను. నోరు మూటవచ్చుట తుంతవృత్తమే. కాని నాని కలమువ్రాతలొకాడ బాధపడనిచ్చుట యేలాగో దానిని ప్రచురించుటకు వచ్చిన మహాశయుమేమికి ఈవిషయమై యెక్కువ బోధపడవచ్చును. పోని అంతమహాశయు మున్ను శాస్త్రిగారి రీతియమై సుఖింప వలసిందిగా నన్ను కోరియుండవలసింది అప్పటిని శాస్త్రిగారు కలహంతులనెడల ప్రస్తుత మీ ప్రత్యుత్తరమున నే ప్రతికలకు బంప వలయును నేనెంతజేసినా వాడు, తనవ్యాధిను పోవుటకు వలయుకన్న ఇప్పుడే యన్న ఆంగ్ల ప్రాంతిక ప్రతికలకు యిచ్చుట లేకుండుట వాడు పరమ అతోషముగ వచ్చును. అప్పటికిని ఈ ప్రశ్న ఆయన బిల్లిటిక్లును అధికారముగ గైకొని. నే నేమో ముఖ్యతలమున వాడునాచరులను మోసము జేయుటకై వాయవ్యనివ్వడమిది సందేశము వచ్చినట్లు పత్రికలను కన్ను నిండించెను. అసహాయవాదిని కొట్టుటకు ఏజెన్డయేను సరిపోవుకదా!

ఈప్రతికలను శాస్త్రిగారునుగాక యింకను కొందరు ఈవ్యవహారమును దెలియనివా రుండురుగాన నేను అంతయును జేప్పెదను. క్రిందటికొద్దెంబులలో నేను విడుదలయైన కొద్దికొద్దిలక ధీర్ అవసరసభనాడుగూర్చిగా వాప్తిజనాదనుకు నేనానాదేశ మహాత్ముని యాడుటకు భవాలించెను. అందునుండి ఆయన ఎరవాడ జెయుటలో తండ్రితో మాటాడుటకు పూర్వము పోయెను. ఆయన వాదమును కొంచెం నేటికొక నే రాజకీయసభితుల గూర్చి చెప్పించి, నేను విడుదల లగు న ప ప్టి కి ఆ సహాయవాదులు కొందరు ప్రత్యేక పక్షముగా నేర్పడి కాసంఖ్యలగా నిక బోగోజులను మరీకొందరు గాంధీమహాత్ముడు సర్లయించి టలుట త్రివిధమోహాగ్రహము సాగింపగొనుటలను ఉన్నందులకు ఆప్రత్యక్షమును ఆగ్రహమును దెలిపిరి. నానాదేశమునకు కయుడు బ్రతికెనవారి చేతులలో బ్రెవ్విగనుండెనియు ఆయన స్వీయభిప్రాయములను జేయునకు దెలుపవలసియు ఆయనయందలి భక్తితోనే కార్యకర్త ముందేమియును మార్పు జరుపుకుండ నుండవలసియు నేను ధీర్ అవసరసభనాడుగూర్చి దెలిపించి యున్న నే జేదదాను గాత్రో దెలిపిని. ఇది జరిగిన వారమునకు గాత్రోను జేదదానుగాను పూర్వముండి తిరిగిచ్చిరి. నామిత్రుడు మహాదేశ దేశాయు ధీర్ అవసరసభనాడు నేను వెంటనే అఖిలభారత కార్యకర్తసంఘమునకు విడిచి జేదదానుకు కలసికొని తండ్రిమాట యేమి చెప్పినో తెలిసికొనవలెనని పోతిని. ఆయన ఆలోచనమును గూర్చియు జెయుటలో జేయుచున్న పనిని గూర్చియు, గంధపారాయణము గూర్చియు మాటాడితిని. మరియొక విశేష మేమనగా జేదదానుగాను తాను మహాత్మునితో మేమిద్దరమును భవ లీగో మాటాడుకొన్న విషయ సారాంశమును జేప్పితిని నని చెప్పెను. ఆయన అట్లుచేయునని నేనెంతజేసెను. ఏలనగా నావిషయములో నాకు టుంపించియున్నాలో మాటాడునపుడు అట్టిదేయియును జరుగలేదు. కొంత కాలమునకు సంభాషణము జేమియును జరుగకుండ అపవేషించెను. ఏలనగా నాకల్లిలిగూర్చి 1922 మార్చిలో మొదట మాటాడినపుడు నేను ప్రేమతో మహాత్మునికు బంపిన సందేశమును ఆయనను ప్రత్యక్షమువారు గొంతవలెనుకలను నివృత్తియొకమున యొగనిచెప్పెను. జేదదానుగాను తనకల్లిలి నాయుక్కు భక్తి ప్రేమలకల్లిలి గూల సేపు మానంధమునుగూర్చి ప్రేమతో మాటాడినట్లుచెప్పెను. మహాత్మునియందు నాకుండు ప్రేమలను ఈసందర్భమున మును జేమిచే జువలయునో కల్లియంప గౌరవాదరము ఆయన నన్ను జేదదానుగానివ్వరాకోరి. ఆయనయంతటి ప్రేమచే గాక నాకు నాదేశమువై గలప్రేమను బట్టి కార్యకర్తలకు గడంక వలయునని ఆయనచెప్పెను. ఖయదులోనుండి సందేశము బంపుట ఆయన కిష్టములేదని చెప్పెను. నేని దివరగా నొకసారి యేకారణముచేత అట్లుచేయ నంగీకరింప లేదో అదేకా కుముచే మహాత్ముడును శాస్త్రిగారి గూర్చి సందేశ మంపుట కిష్టం లేదు. ఆ కారణము ఖయదు గానుండును వలన బ్రతికేమి జరుగు

చున్నదో వాడుక తెలియదనియు అందుచేత బ్రతికెన్న వారేమి జేయవలయునో వాచిమాపుటకు తగిన పక్షము నుండక పోవుటయు బ్రతికెన్న వారే పక్షితులను గమనించి తదనుబాటుగా సులలింపించుటయు జనియు దెలుపవలసి యున్నది. ఏమైనను మహాత్ముడు తన కల్లిలిని త్రివిధమోహాగ్రహము సాగించుటయే యిచ్చుచు చెప్పెను దేశపక్షితులు మోహింపవల నేమైన మార్పు అవసరమేని నా యిచ్చుప్రకారము జేయవచ్చు ననియు ఆయనయందలి భక్తికల ఆయన చెప్పింట్లు జేయవలసియుండెనై. జేదదానుగాను జేప్పినదాని వాచిభాషగా నేను గ్రహించెదని. శాస్త్రిగారు ప్రేమప మహాదేశ దేశాయుగాను యింతటి ఇండియాగో వ్రాసిన వ్యాసమును జేదదానుగా గాంధీమహాత్ముడు పంపి సందేశముగో యేమిజేయునోగాని వాని యర్థము దృఢపడెను. నాకు దెలిసినదాని శాస్త్రిగారు గాని యితరులుగాని మహాత్ముడు సందేశముపై రెండో తోడ వారే నిర్ణయించుకొనవచ్చును.

జేదదానుగాను జేప్పినదంతయును ముగియకల్లిలిమే యుట్టుంటిని. నాపు (సేపు చెప్పింది బాగున్నది) నిపు చెప్పవలసి కల్లిలి ముం జే దీని జరిగెను నేనే (వాని యిండ్డెడివాడను. బాపే మును సర్వాధికారి నుండుటకు తగియున్నాడు. ఏలనగా అయిన యెవరికొని విధింపబడి కిష్టపడెను. పిదప నేను విషయార్థముగంధుసభలో కానవసభాప్రవేశమునకు గల అతిథియను తొలగింపవలసిందిగా తీర్మానము నుపాదించితిని. నేనెంత జేదదాను చెప్పిన మాటలనే పొల్లు పోవడం పిదప గింపితిని. అందేమైన నేను స్వంత భవిష్యమును చేసినయెడల ఆసభలో నామిత్రులు చాలమంది గలరు. నాకు జేదదాను చెప్పినదేమియో తెలిసిన మిత్రుల నేను అందు గలరు. నేను తప్పేమైన జేసినచో వారు అడ్డుపడియే యుండురు. కాని నేను చెప్పింది సరిగాదని సులలింపవలసి అవసర మేవలెని గానింప వుండెను. నేను మహాత్మునివద్దనుండి సందేశము వచ్చింట్లు కల్లిలిచి మోసము జేసితిని నని నిందియ ఆంగ్లప్రొద్దక ప్రతికల మౌలానామాటల యర్థమునుగూర్చి మహాదేశ దేశాయుగారి వ్యాసమును జేదదానుగోరెను. గాంధీమహాత్ము జేమా సందానమును నూచించెనను భావముతో ఆయన యితరులు మోసపోవు దురని తలంపలేదు. గాంధీమహాత్ము జేమా సందేశము వంపెను గదా యని దానినిబట్టి యెవరైనను సమ్యకులను అనుమానముగగాని ప్రతిపాలముగాని యిచ్చిరి నేను తలంపెను. నేను జేదదాను జేప్పినదానినే జేప్పుటకు ఆసందేశము నాకల్లిలి వచ్చికో మాత్రము నేను బ్రొద్దెట్టెను. కానియు యిందు నాకు జేదదానుగాని యిచ్చెను గానెను. రెండవది రాజకీయపు ఖయదీలతోడి సంభాషణలందు అంతటి స్వార్థాత్మక మితి తుండుటలను మహాత్ముని కింత స్వార్థాత్మక మిచ్చింట్లుకై వై అధికారులు జెయు అధికారులను కిష్టించెదని తలంపి తిరి. వై అధికారుల కిట్టిభేద మిచ్చుముండదనియు అందరకును తెలియచాడదనియు ప్రహించి, మహాత్ముని కిచ్చిన స్వార్థాత్మకమును ముందు అపివేసెనని గూడ తలంచెదని. అందు కనియే నాకీ సందేశము వైల్లెనువ్వారా, ఆకల్లిలి కిచ్చి ద్వారా కిచ్చిందని యుత్తరగా దెలిపితిని. ఇదే నేను మహాత్ముని సందేశములో ఒక మాటనుమాత్రము జేసితిని. ఆయన జేయు పనిలో తనయందలి ప్రేమచే గాక భారతదేశమందలి ప్రేమచే కార్యకర్త గాదలె నని కోరినవిషయమును జేప్పి ఆయన అట్లు జేయుచు గోరినట్లు జేప్పితిని. అట్లు జేప్పుట ఆయనాని ప్రేమ గాడ ప్రేమ ఫలితమని మహాదేశ దేశాయు (యంతు యిండియా)గో వ్రాసెను. నాకు గల విశ్వాసవిషయమునుగూర్చిగూడ ఆయన ప్రాయశఃపాపము నాకు మహాశయుడు నాయుచ్చము వచ్చింట్లు జేయగోరినట్లును తనయందలి భక్తిచేత జేయకుండు భక్తిని క్రిందుజేయ గూడదనియు గోరెనని నేను జేప్పగోరెను. నే నెట్లు నిశ్చయంపవలయునో మాత్రము ఆయన నూచించి యుండలేదు.

ఇదియే మహాత్ముని సందేశ కథావృత్తాంతము. శాస్త్రిగారు నేను మహాత్మునివద్దనుండి సందేశము వచ్చినదని దెలిసిన విషయమును గూర్చి మహాత్ముని ప్రశ్నించినపుడు మహాత్మునికు అర్థముగాలేదు. శాస్త్రిగారు నాకునుమానముల క్రింద జరిగిన విషయమును గూర్చి యెట్లు పూర్వగాథనానికి దింపకుండ కృత్యముగా పుచ్చిరిన బాగుండెదని చెప్పగోరెను. నేనే మో మహాత్ముడు సందేశముపైని కాకినాడలో మొన్న దెలిసెనుల మహాత్ముడు పొంబడియిండ్ల గూడదా? కాకినాడ సభ యొక పిదప ధీర్ కల్లిలితరము ప్రాతర్వర్ణయే యైది. స్వరాజ్య వాదులును మూర్ఖులవచ్చునాడును బరిగినదాని రెండు మాసిపోవు నటులు జేసికొనవలెను, మికివాదిపక్ష నాయకుడు పూర్వకాంతి భల జేయుటతో కాలముబుట్టు యెద్దవచ్చు మనవలయును.

ఇది గోపన వ్యవహారములందు ప్రభుత్వమునకుగల హక్కు
లను బట్టుచు నిట్టికాననముగాని లేకవాస్తవములను కచ్చముగ

నది ఇరిగేషను కమిషనువారు దేర్చినదానిని గమనించి ఇరిగేషను కమిషను కిర్యాకు జేయుటకాను నీటిసమయ అధికారము తాను ప్రభుత్వమునకును ఇరిగేషను అధికారులకును యిట్టి అధికారములు గలవో ప్రత్యేకముగ దేవించు విల్లులలో 17 వ క్లాజు కిర్యాకు జేయబడినది.

అందు ప్రకటితమైన అధికారములను నిరంకుశముగ చలాయించుటకు నీటిసాగుదల భూముల యజమానులకు నష్టమొకటి వచ్చినపుడు కంపెనీవేదను యిచ్చుటకు అనుచు నీటి సమయ అవసరము తగ్గించినను వీలైన కొత్తపనులయొక్కను రక్షణను యేర్పాటు జేయబడినది. కాని ప్రభుత్వమువారుగాని వారియొద్దను గలవాని యాకాసులను ప్రకారము అధికారములు చలాయించుటకు ఇంజక్షనుజేయుటకు నీటికొరతలలో దాచుచున్న నీటిని 90 వ క్లాజులో యేర్పాటుచేయబడినది.

నీటిసాగుదల, మురుగునీరుపోవుట, మున్నగు యేర్పాటులను జేయుటలగుర్చి సుకండి పోషించి పరిపాలించుటకు తగిన కనుబడియొక్క ప్రత్యేకరీతులను జేయుటకు గాను భూములు భవనములు ప్రత్యేకమధికారము 18-22 క్లాజుల ప్రకారము చేయబడినది.

ఈ నీటిపనులకు నష్టమేమైన గలిగినపుడు అచేసినవాడు క్లాజులోయిరుండల దాని కను మరతుఖచ్చు ఆ నష్టములన్ని లాభమును బొందు భూముల యజమానులనుండి కాట్టుటకు 22 వ క్లాజునందు నీటిజేయబడిన. ఇందు బర్మాఅట్టు 36 వ క్లాజునను సుకండిచినది. మరమత్తు ఖచ్చుస్వల్పమై, అతప్పు చేసినవాడు పంటకుడిగల మనుష్యులు జెప్పింతుల జేసియుండి, యూర పన్నులను సాగుదల భూమికి చాలవరకు నష్టముచచ్చి, నీరును యింకోకత్రోవజెట్టుటలను రావలసినవాళ్ళకు నష్టముగల్గునెయి, అలాభముచచ్చిన భూమిభూములకునీటితీరుకు 20 రెట్లుకు యెక్కువగాకుండ పాత్రీజేయుటల 98వ క్లాజు ప్రకారము యేర్పాటుజేయబడినది.

ఎట్టియు, రయితారీభూములకు కలిసి పనిజేయు ఇరిగేషను కమిషను కు రమ్మ తుల గూర్చి న విషయము 24 వ క్లాజునందు చర్చించబడినది. కావలసిన మరమత్తులను అలస్యము లేకుండ ప్రభుత్వమువారు జేయు అధికారములకును రైతులకు మంచిది. అందువల్ల నైపుర్యులను ఎట్టియు అధికారములకు అధికారము నీటిపనులకి ప్రత్యేకముగ నెన్నును కలిపింపబడిన మరమత్తులకును కల్పింపబడినందును.

10 VI అధ్యాయము పంటనీటి కాల్యలగుర్చిచర్చించుచున్నది 25-34 క్లాజులు ఇరిగేషను అధికారుల కరఖాస్తుమే నీటికాల్యలను రక్షించుజేయు విధానమును నిర్ణయించుచున్నది. 35వ క్లాజు ప్రకారము ఇరిగేషను అధికారుల తిరుగుతానె కొత్తనీటికాల్యలను కట్టించి విస్తరింపజేసి, ఉన్నవానిని మార్చి అభివృద్ధి జేయవచ్చును. పెద్దఇరిగేషను స్కీముజేసినపుడు నీటికాల్యలను త్వరగా నిర్మించుటకు నీటికాల్యలను యేర్పాటుజేయుట ముఖ్యముగావునను, అట్టి స్కీములు సకాలమున అభివృద్ధి యగునటుల జేయుటకును, అధికముగ యింటిలాభము వచ్చునని తలచినది అనుకొన్నటుల చచ్చుటకును, భూమిని స్వాధీనము జేసికొనుటలో ఇరిగేషను అధికారుల త్వరగా కనిజేసికొనుటకు విధాన మంతయును 36 వ క్లాజునందు స్వల్పముజేయబడినది.

36 వ క్లాజు ప్రకారము ఇరిగేషను అధికారుల నీటికాల్యల కట్టుటకు విస్తరింప జేయుటకు మార్పుటకు అనుభవ్యత అనినను సాగుదలయగు భూముల అసామతే, లేక యజమానుల నుండి రాబట్టవలయునని యేర్పాటు జేయబడినది.

ఈ అధ్యాయమునందు నిబంధనలు బర్మా, బొంబాయి అట్టులనుండి తీసికొన బడినవి. కాని వాగుండి ఒకవిషయమును మాత్రము భేదించినది. నీటికాల్యల కట్టినపడు ప్రభుత్వపు సామ్రాజ్యముగాని కరఖాస్తుదారులది గావు. ఇట్లు భేదించిపోవుటకు కారణము యారావధానిలో నీటి సాగుకాలము ప్రభుత్వము సామ్రాజ్యముగాని నాచారములకుచేరినై యున్నది. విలే ఆకా 18 వ సంవత్సరమునందు బాతీయత ప్రత్యేకస్వత్వములకు యాత్రము లానైయుండును. ఇట్టి యేర్పాటులను విల్లులు స్వల్పముజేయబడుటగాక సామ్రాజ్యముగూర్చి యిట్టికాదాని లేకుండ జేయబడినది. ఈ కాల్యలపై అధికారమును కొందర కిచ్చినయెడల వారిలో వారికి రికాదాని వచ్చితీయను.

11 అయితక అధ్యాయము నీటితీరులకును సంబంధించి యున్నది. ఈ అధ్యాయమునందు 1855 మద్రాసు ఇరిగేషను అట్టు నిబంధనలే చేర్చబడినవి. ఈ అట్టునందు ఇంజనరుల గాని

పండిత సవరణముకాక ఈ అధ్యాయమునందు చేర్చబడినది. 191-08 సంవత్సరముల ఇరిగేషను వారి సలహాపనునందు (ప్రభుత్వము వారికి సంబంధించిన మార్గాభిమానులపై ఎక్కువ కిర్యాకు విధించుటకు ఒక నిబంధన చేర్చబడినది.

12. ఆరక అధ్యాయము నీటికాల్యములను ఏదో ప్రత్యేక మరతులమీద నిర్వహించుటకు చర్చించుచున్నది. ఇట్టి నిబంధన లేనందున ఈ కరఖానిలో గొప్ప లాభముగ కాలింపబడుచుండెను. ఇప్పుడుకొన్ని ప్రాజెక్టులు ఆలోచనలోనున్నవి. ఆ ప్రాజెక్టులంద సాగుదలకును భూమికి అభిమానులను నీటిని ఉపయోగించినను ఉపయోగింపవచ్చును నిర్ణయించిన లేదు ప్రకారము నీటితీరులను చెల్లించినవేరప్పు ఆ ప్రాజెక్టులన్ని లాభముండదు. రైతులు అట్లేచేసెదమని ఇప్పుడును తెలిసిరి. కాని ఇప్పుడున్న కాననము ప్రకారము అట్టి ప్రతిపత్తి భూములను యజమాన చెల్లదనియు, ఆ ఒడంబడిక ప్రకారము నడచుకొని వారిని నిర్బంధించుటకు నీటితీరు వ్యాధికాఖోజ్యోగులు ప్రభుత్వము వారికి సలహాచెచ్చిరి. ఈ అధ్యాయము అట్టిభావమును తొలగించుటకు ఉద్దేశించబడినది. ఇందులో కొన్ని నిబంధనలు సంయుక్త కాన్ఫరెన్సుల మొదట ఇరిగేషను అట్టునుండి (గవీంప బడినవి.

13. ఏదవ అధ్యాయము కిర్యాకు చెల్లించు నీరు సాగు దలనుజేసికొనుటకు వీలైనప్పటినుండభూములనుగూర్చిచర్చించుచున్నది.

ఇందు 54-వ క్లాజు అట్టిభూమియొక్క విస్తీర్ణమును చర్చించుచున్నది 42-వ క్లాజు ప్రకారము 11-వ క్లాజులో నిబంధించినటుల ఎంతభూమిని ఏవిధముగ సాగుదలచేయుటకు నీరు వినియోగింప కలెతో భూస్వామి ఎంతనీరు ఉక్యోగించుకొనుటకు హక్కు గలిగి యున్నాడో, అనీటికి పన్ను లేకుండ చేయబడినది. ఈ రెండు విషయములలోను ఉచితముగ సాగుచేసి కొనుట ఉపయోగించు నీటి పరిమితిని కట్టి యందును. కాని ఇట్టివాళ్ళను ఎకరముల కట్టియుండు నట్లు మాత్రము నీటి సాగుదల అభివృద్ధిని పరిపాలన జేయునకును అవసరము. ఈ క్లాజు ప్రకారము అట్లు చేయుటకు ప్రభుత్వమువారికి అధికార మియ్యబడినది.

1917 మే 1 వ తేదీకి పూర్వము చేసిన గెటిల్బెర్గములు, ఆ తేదీ నీటికి వావా లేమియు లేకున్నయెడల, అనియ నిర్ణయించబడినటుల ఈ నిబంధన చేయబడును. ఇట్టి నిబంధన చేయుటలో ఉద్దేశ మేమనగా 1917 మే 8 వ తేదీ గాదించిన ఉక్యోకము తీర్పును ఆధారము చేసికొని ప్రతి సంవత్సరము నీటితీరుకు విధించుటకును కొత్త కాన్ఫరెన్సులకు తావు యున్నదని అదిగరకు నిర్ణయించిన గెటిల్బెర్గములను మరల మార్పుచేయుండ నిశ్చేదించబడినది. 1906 లో చేసిన గెటిల్బెర్గములు కూడ కొట్టిజేయుననిన దని భూస్వాములు వావాను తీసికొనినవచ్చిరి. కాని నన్నిటిని కొట్టిజేయుటకు వ్యాజ్యములకుట ఎక్కుయగును.

55 వ క్లాజు అట్టుభూముల స్థలనిర్ణయమును చర్చించుచున్నది. గోవాలో కృష్ణ జెల్లలో మామూలు కట్టపుభూములు గన్నువారి పూర్వంకర మాచియెడల పన్ను లేకుండ సాగుచేయుటకు తగినభూమిని నిర్దేశించవచ్చు ఎడల పరిపాలనావిషయములందు చాల ప్రయోజనముగలిగినది. ప్రభుత్వమువారును నష్టములకునుగలననియు విశదమాయెను. కృష్ణజెల్లలోను ఇరక జెల్లలోను ఇప్పటికిని అట్లు నిర్దేశించబడిన భూభాగముల శేక నులుగలవు. ఇంజనరుల అనుమతమునకు చట్టప్రకారము భూముల యజమానులకు అట్టివాటిని నిర్దేశించవలసిన బాధ్యతలేదు. అందులకు ఎన్నియోకపాములు నూపించినవి. ఏవియును పులకరించుటకు నుండియు గానింపబడినవి. చట్టవిరూధమునివారలోపాములు గానింపించుచున్నది. భూస్వాములు అట్లు స్థలనిర్దేశముచేయక తప్పి. మరొకరు కారణము రైతులు వావా తేచ్చిరిని భయములులు గానింపించుచున్నది. ఇప్పుడున్న చట్టప్రకారము రైతు లోభముని పట్టుకుండి చేర్చుకొని యిరుండల అట్లు చేర్చవలయునని కొరకు వావా చేయవచ్చును. సబ్ క్లాజు (1) ప్రకారము ఇట్టివాళ్ళకు అవకాశము లేకుండ జేయబడినది.

14. ఎనిమిదవ అధ్యాయము సామ్రాజ్యమేకకరణ కాంక్ష చేసినటుల ఏదో సందర్భములలో నిర్ణయలెనో చర్చించబడినది. ఈ విల్లు ప్రకారము అధిక రమును చలాయించుటకు కలిగిన కష్టములకు కంపెనీవేదను ఇచ్చుకదలి అంగీకరింపబడినది. ఈ పదలియందు చేసిన విషయములన్నియు 56వ క్లాజునందు లేలుప బడినవి.

కంపెనీవేదను కొరకముల అధికారము చలాయించిన తేదీ నుండి సంవత్సరము లోపు ఆ కరఖాస్తుకు వంతుకొరకు యునని ఈ క్లాజున 1 వ ఉపనిబంధన లేలుచున్నది.

కంపెనీవేదను కొరకముల నీటిని విషయములు 2 వ ఉపనిబంధనమునందు చేర్చబడినవి. బొంబాయి, అట్టు 81 వ క్లాజును, బర్మా అట్టు 9, 89 వ క్లాజుల ననుసరించి ఈ నిబంధన రాయా రుచేయబడినది. అయితే (ఎ/లి/సి/టి) అక్షరములగుర్తుచేసి తెలిపిన అంశములకు ప్రత్యేకముగ లేలుపబడినవి. ఇందు (ఎ) గుర్తులు మొదటి అంశము నీరుసాగుదలను మారినముగ విస్తరింపజేయుటకు చేయు యా యుల లో ను, అ భి వృద్ధి యందును ఎక్కువ సామ్రాజ్యములకుట ఉద్దేశించబడినది. ఈ నీటిసాగుదలను విస్తరింపజేయుటకు ముందు చేయు ఏర్పాటును కొంతవరకు స్వల్పకయోజనకరములుగ నుండి సుకండిచిన ఆర క్యోము గానింపించుచున్నది. కొత్తగ సాగుచేయు భూముల యజమానులు నీటిసమయ సాగుయెడలలెనని హక్కును సంపాదించుకొనుటకు అవకాశ మిచ్చినయెడల ఈ సవరణలను ప్రవేశ జెట్టుటకు అటంకము కలుగును. (బి) గుర్తునందు లేలుపబడినటుల ప్రభుత్వపు లెక్కలలో జెట్టుకొని చేర్చబడిన భూముకి నీటి సమయ ఆ వి షే సే న ఎ డ ల కం పే న్నే క ను ఉండవలెను. (సి) గుర్తులంకము 1:09 విల్లులొనున్నటులే ఇందు చేర్చబడినది. అదియందుకుటలను రెవిన్యూ అధికారుల కంపెనీవేదను ఇచ్చుటకుగూర్చి ఎట్లు ప్రకర్తించవలెనో మార్గదర్శకమునందును. దీనిప్రకారము ప్రభుత్వమువారు ఏదైననీటికాల్యమును సాగుచేయుటకు కలె ఉపయోగము లేకుండచేసిన యెడల కంపెనీవేదను ఇంజనరులకర్తలేను. (జె) గుర్తునందు లేలుపబడినటుల కంపెనీవేరు కొనుటకులను నష్టమొక కలిగినో లెక్క జేయుట దుస్సాధ్యము. కాదని లేలుపబడినది.

8 వ ఉపనిబంధనము 19.6 సంవత్సరపు విల్లు 21 వ క్లాజును అనుసరించుచున్నది. అవినవసంవత్సరములలో విత్తులందు వదలిజేయబడిన నిబంధనమునీక్షముల కమిటిసూచనలపై ఇచ్చు మరల చేర్చబడినది.

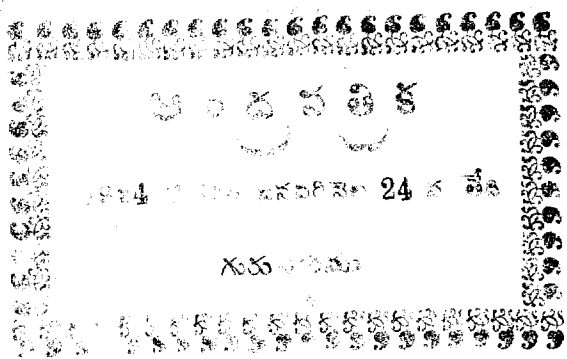
57-62 క్లాజులు కంపెనీవేదనులు ఇచ్చుటలో అనుసరింపబడిన విధానమును గూర్చి చర్చించుచున్నది. 63 వ క్లాజు బర్మాఅట్టు ననుసరించు కంపెనీవేదనులను అనీటికాల్యమునుండి నీరును సమయిచేయు రూకముగ నియ్యకలయునని నిర్ణయించుచున్నది. 64 వ క్లాజు ప్రకారము ఇది కరకున్న నీటి క్షయినిఅపియన్న గాని తగ్గించిన గాని కంపెనీవేదను ఇచ్చునపుడు కొత్త కష్టముని చేయుటకు గూర్చి చర్చించుచున్నది.

15 తొమ్మిదవ అధ్యాయము నందు మూలిపని చేయించుట ను గూర్చియు పరికరములను సంపాదించుటను గూర్చియు చర్చింపబడినది. 1858 మద్రాసు అట్టు (1)నందు నిర్బంధమెట్టి పనిచేయించుటకు గూర్చిన మాటలబొందిక సరిగ లేకపోవుటవలన ఆందుకు సంబంధించిన నిబంధనలు 2879 బొంబాయి అట్టు (7) ప్రకారమును, 1905 బర్మాఅట్టు (2) ప్రకారమును మార్పుచేసి వందాయలి తీర్మానించి నటుల కంపెనీవేదను ఇచ్చుకదలి రద్దుజేయబడినది.

16. పదియవ అధ్యాయము కుడిమరమ్మతును గూర్చి చర్చించుచున్నది. ఈ విషయమైన భర్తము 1858 అట్టు 1 క్లాజును 6 వందు అసంపూర్ణముగ నిబంధనలను లేలుచు భాసనముండ కలయునని 50 సంవత్సరముల నుండియు అప్పుడప్పుడు మూలంప బడుచుండెను. 1970 లో మొదట ఇంగ్లీషునకుక్కు కమిషను వారు కొత్తకానముండకలయునని ప్రాత్యహించి చిత్తువిల్లును రాయాచేసిరి. అయ్యదిరెవిన్యూ జ్యోవారికి పంపబడినది.

బోర్డువారు చట్టముచేయునూచనను బలపరచిరి. కాని ప్రభుత్వము వారు ఆసమయమున అంతటితో విరమించిరి. 1879 లో కాలకు విచారణసంఘపు ఇరిజేషను సబ్ కమిటివారు ఈ కానసపు అంశ్యమును లేలుపక కాలకు విచారణ సంఘము వారు వారిలో నేకీధించిరి. అప్పుడు ఒకవిల్లును రాయారు చేయుటకు కమిటియొ.టి నియమింప బడినది. అట్లు 1882లో ప్రభుత్వమువారికి పంపబడినది. అయ్యది కాననసభలో ప్రవేశ జెట్టుబడి నెలెక్కువటి విచారణకు ప.పబడినది. 1884 లో ఈ విల్లు ఉపసంహరింపబడినది. ఇందులకు ముఖ్యకారణము మొదట ఇరిగేషను కర్మమును బోషించుట దెబ్బ మిగిలియున్నదనయే. ఇది సరియైనకారణముగ కనుగొనలేదు. ఏలననగా నిర్బంధమెట్టి పనిచేయించుట విదో స్వల్పకార్యములు ప్రభుత్వమువారు విచారించవలసినది చేయించుటకు మార్గమే కాని ఆమరమ్మతులను అచటికడలే చేసికొన కలుగుదురు, అది చేయవచ్చు ఎ డ ల చాల కష్టము వచ్చును. 1901-08 ఇరిగేషను కంపెనీవేదను వారు ఈవిషయమే మరలఆలోచించి కాననము చేయుటలో గన రుదని గట్టిగ చెప్పిరి. వానిపై కలెక్టరుల సలహావుచ్చుకొనబడినది. కుడిమరమ్మతు ఆచరణలో జెట్టుటకు తగినటుల కాననము లేదనియు వానిని సంస్కరింప కలయుననియు అందరు ఏ కాల్పిత్రాయమును దెలిపిరి.

క్రొత్త ఇరిగేషను చట్టము

క్రొత్త ఇరిగేషను చట్టము, యీవారపు భారతసంఘము జార్జి గెజిట్టులో ప్రకటించబడెను. దీని యుద్దేశము లను హేతువులను వేరొకచో ప్రచురించితిమి. ఈ చట్టమును ఫిబ్రవరి 5 వ తేదిన ప్రారంభమయ్యెడి మదరాసు శాసనసభలో, లా మెంబరుగు జి.వి.సి. రామస్వామి అయ్యరుగారు ప్రవేశపెట్టెదరు. చెన్నరాజధానిలోని ఇరిగేషను చట్టముల చారిత్రము జూడిన వింతగ నుండకమానదు. ఇరిగేషను చట్టమును నిర్మించవలెనను ప్రయత్నము 1856 సంవత్సరమున ప్రారంభమయ్యెను. ఆ ప్రయత్న మిప్పటికిని సఫలము గాదయ్యెను. ఇప్పుడు ప్రచురియిన చట్టపు గతి ఏమగునో ముందుగాని తెలియదు. 1856 సంవత్సరమున తయారుజేయబడిన చిత్తు చట్టమున కవసరము గలుగలేదని, నిజీషియించబడెను. 1880 సంవత్సరము వరకే సంగతిని తలచినవారు లేరయిరి. ఆ సంవత్సరము నందు మరల కడలేక గలిగెను. 1884 సంవత్సరమునందు చిత్తు చట్టముకంటే తయారుజేయబడినెట్లకు కిమిటి కంటబడెను. కాని రివిన్యూబోర్డువారిచట్టమును ఖండించుటచే 1888 సంవత్సరమునందిది ఉపసంహరించబడెను. 1905 సంవత్సరమునందు ఇరిగేషను చట్టమును తయారుజేయుటకు ప్రత్యేకాధ్యక్షి నియమింపబడెను. 1908 సంవత్సరమునందు చిత్తుచట్టము తయారుజేయబడెను. 1909 సంవత్సరమునందు కొన్ని సవరణలజేయును, మరియొక చిత్తుచట్టము ఏర్పరుపబడెను. దీనిలో నింకను మార్పులజేసి ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కింపుగ, 1914 సంవత్సరమున వారు దాని నంగీకరించిరి.

కాని ఇంతలోనే యుద్ధము సంభవించెను. యుద్ధ సమయమున వివాదాంశములకు తావుండగూడదని తలచి శాసనసభ వారు దీనిని నిలిపియుంచవలెనని కోరిరి. ఇంతలోనే సుప్రసిద్ధుడు ఉర్లాంకేసు తీర్పుప్రీవీ కౌన్సిలు నుండి వెలువడెను. అధికారుల మనముల నిది తలక్రిందజేసెను. భూమి ఖామందుల హక్కులీ తీర్పు నందు స్థిరపడుకబడెను. ప్రభుత్వమువారి విశాలాధికారము కొంతవరకు నిరోధింపబడెను. భూముల నిర్వహణను, నీటివనరులనుండి స్వేచ్ఛగ నెంత సీరు వచ్చుచుండనో, అంత సీరుకు పిమ్మట నెప్పుడును ఖామందుకు హక్కుండునని, ఉర్లాంకేసులో ప్రీవీ కౌన్సిలువారు తీర్పుజెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశము ప్రకారము మాత్రము సెటిల్ మెంటు సమయమున ఎంత సీరు ప్రవహించుచున్నదో అంతటిసీరుకే హక్కుగలదు. అందుచే ఇరిగేషను చట్టము స్వేచ్ఛి, భూమి ఖామందుల హక్కుల నిర్ణయమును ప్రభుత్వమువారు బూచుకొని, 1914 సంవత్సరపు చట్టమును మార్పుజేసి, చిత్తు చట్టమును అయోగజేసిరి. ఈ సంవత్సరము జనవరి నెలలో జరిగిన శాసనసభలో దీనిని ప్రవేశపెట్టిరి. శాసనసభవారిచట్టమును నిరాకరించిన సంగతి పాఠకులకు తెలియును. అప్పటి లామెంబరు కీ॥ కే॥ కే॥ శ్రీనివాసయ్యంగారు తమ పదవికి రాజీనామా

నీయవలసినచ్యును. ఇంతటితో వెనుదీయక క్రొత్తలా మెంబరుగు సి.పి. రామస్వామి అయ్యరుగారి అధ్యక్షత క్రింద, ప్రభుత్వమువారిక ఉపసంఘము నేర్పరచి, ఇరిగేషను చట్టమును పరీక్షించి చిత్తుచట్టమును తయారు జేయవలయు నని వీరిని గోరిరి.

క్రొత్తచిత్తుచట్టము సయితము ఆక్షేపణార్హముగ దోచుచున్నది. వెనుకటి చట్టమునందు ఎన్నతగిన మార్పుల జేసియుండలేదు. ఇది వింతగాదు. మద్రాసు రాజధానిలో ఇరిగేషను సౌకర్యములను చక్కబరచుటయే దీని యుద్దేశ్యమగునో, విశాలభావభరితమగు చట్టము దయారయ్యెడిది. అటుగాక ఉర్లాంకేసులో నెసగబడిన సౌకర్యములను తొలగించి, స్వలాభమును పెంపొందించుకొనవలయు నని ప్రయత్నించుటచే, ప్రభుత్వమువారు నుపయోగకరమగు చట్టమును తయారుజేయ జాలరయిరి. చట్టముల కారిత్యమును తొలగించి, ప్రజలకు సౌఖ్యము గలిగించుటకు, లాకోర్టు తీర్పులు తోడ్పడుచున్నపుడు వానితో నధికారులు జోక్యము కలుగజేసికొనకుండుట ఉచితము. క్రొత్త చట్టమును నిర్మించదలచునో, ఉర్లాం తీర్పులోని సౌకర్యములను దీనిలో పొందుబరచిన శ్రేయస్కరముగ నుండెడిది. అందుకుమారుగ ఉర్లాం తీర్పును ప్రతిఘటించుట కీ చట్టమును ముఖ్యముగ నిర్మించుటచే, దీని యుపయోగము మృగ్యమగుచున్నది. క్రొత్తచట్టమును తయారుజేయునపుడు, వెనుకటి లోపము లన్నిటిని సవరించి, ప్రజల హక్కులకు భంగకరము గాని ఏర్పాటుల జేసియుండవలసినది. అటులజేయక, వెనుకటిమాదిరి చట్టమును మరల ప్రవేశపెట్టుటవలన, వివాదములు పెరుగుట కవకాశము గలదు.

చిత్తుచట్టమును బొంబాయి బర్మాచట్టముల ననుసరించి తయారుజేసినటుల దెలుపబడినది. చెన్నరాజధాని పరిస్థితుల ననుసరించి, అనుకూలమగు చట్టమును తయారుజేసిన ఇంతకన్నను బాగుండెడిది. ఎట్టిటలో పూర్తిగ లేని నీటివనరు లన్నిటిపై ప్రభుత్వమునకు గల యధికారము నిరూపించబడెను. ఇట్టి నీటివనరును ప్రభుత్వము వారు వశపరుచుకొనవచ్చును. ఇందుకై ప్రభుత్వమువారు ప్రకటనముజేసిన చాలును. సెటిల్ మెంటు సమయమున ఎంత సీరు వాడుచుండిరో, అంతవరకే హక్కుండునని స్పష్టపరుపబడెను. ఉర్లాం తీర్పులోనివేయబడెను. ప్రభుత్వమువారు ప్రకటనజేసిన పిమ్మట, భూమి ఖామందుల హక్కులను నిర్ణయించుటకు ప్రభుత్వోద్యోగి రికార్డునుతయారుజేయవచ్చును. ఇట్టి రికార్డు ననుసరించియే, భావిస్వత్వములు నిర్ణయింపబడును. ఉపసంఘమువారి యభిప్రాయము ననుసరించి, పూర్తిగ ఎట్టిటలోనున్న నీటికిమాత్రము ఇట్టి ప్రకటనము వర్తింపదని సూచింపబడినది. ఇది కొంచెము మేలే. భూముల ననుభవించు కొలదియ నీటిహక్కులు చేకూరుట సామాన్య విషయమే. అట్టి యవకాశమును తొలగించి, నడుమనెచ్చిన రికార్డులును సెటిల్ మెంటును మాత్రమే ప్రమాణముగ గైకొనవలయుననుట, యుక్తము గానరదు. ఉర్లాంకేసు తీర్పులోని ప్రధానవిషయమును వీరు నిరాకరించి, ప్రజల హక్కులను కడుంగడు సంచుతిత్తము గావించిరి.

బర్మాను చట్టము ననుసరించిపుడు అందలి నిర్బంధముల ననుసరించి, సౌకర్యములనుమాత్రము ప్రభుత్వమువారు గ్రహింపరయిరి. బర్మా చట్టమునందు ప్రభుత్వమువారు ఇరిగేషనుపనులతో జోక్యము కలుగజేసికొనదగిన ప్రత్యేక పరిస్థితులు వివరింపబడెను. మద్రాసు చట్టములు గాని, ప్రభుత్వమువారికి గల అధికారము లన్నిటిని

ప్రత్యేకాధ్యాయమునవివరించుచున్నది. ప్రభుత్వము వారు తలపెట్టినచో, ఇరిగేషను పనులతో నేటిరున నయినను జోక్యము దీసికొన వీలుగలదని దెలుపబడినది. ఇట్టి ఏర్పాటు నిరంకుశాధికారమును పెంపు జేయుననుటకు సంవియములేదు. అధికారు లీ యవకాశము గైకొని యిచ్చవచ్చిన రీతిని ప్రవర్తించుటకు వీలుగును. నిరంకుశాధికార ప్రయోగమునకు ప్రతిక్రియగ నప్రతిహతము సూచింపబడినను, దీనివలన ప్రయోజన ముండనేరదు. ఇందుకు దోడుగ ప్రభుత్వమువారుగాని ఉద్యోగులుగాని ఇరిగేషను పనులతో జోక్యము కలుగజేసికొనకుండ నాటంకపరుచుటకు సివిలుకోర్టుల కధికారము లేకుండజేయబడెను. మూడవ అధ్యాయపు ఏర్పాటుల ప్రకారము ప్రభుత్వమువారు ఇరిగేషను పనులనుగాని, డ్రెయినేజి వర్కులనుగాని నిర్మింపవచ్చును. వానిని మరమ్మత్తు జేయవచ్చును. నీటిపల్లయ జేయుచున్న ఇరిగేషను డ్రెయినేజి వర్కులను మూసివేయవచ్చును. వానిని మార్చివేయవచ్చును. ఇంకను ఎట్టి కార్యమున కయినను వీరు గడంగవచ్చును.

ఇంతటి యధికార మున్నపుడు, అధికారులెటుల ప్రవర్తించురో యూహించుట సులభసాధ్యము. బర్మాచట్టము ప్రభుత్వము జోక్యము దీసికొనదగు మినహాయింపులమాత్రముదెలుపుచున్నది. మద్రాసుచట్టము ప్రభుత్వమునకు సర్వాధికారి మిచ్చుచున్నది. మరియొక విచిత్రపు ఏర్పాటును గమనింపవచ్చును. నాల్గవ అధ్యాయము నీటితోవల గూర్చి వివరించుచున్నది. భూమి ఖామందుల కోర్కెపైని ఇరిగేషను ఆఫీసరుగారు నీటితోవలను నిర్మింపవచ్చును. బర్మా బొంబాయి చట్టముల ప్రకారము, నీటితోవల భూమి ఖామందులకే జెందును. మద్రాసు చట్టములు గాక వీనిని ప్రభుత్వమువారి సాత్తుజేయుచున్నది. మద్రాసురాజధాని సాంప్రదాయము ప్రకారము ఇరిగేషను కాలువ లన్నియు ప్రభుత్వమువారివేయగుటచే, చట్టములో నీటిరున గావించబడెనటు. బర్మా బొంబాయి చట్టములలోని సౌకర్యములను త్రోసివైచి, ఆ చట్టములను ప్రభుత్వమువారు నుసరించినటు పరిహాసాస్పదము. ఇట్టి ఏర్పాటువలన, ప్రజలలో తగుపులుండవని, లామెంబరుగారు దెలుపుచున్నారు. మనిషి బ్రతుకకున్నను జ్వరము బోయె నన్నట్లు, నీటితోవలపై ప్రజలకు గల హక్కు లంతరించిన పిమ్మట, పోరాటమేమి మిగులును? పోరాటములను తొలగించుట కిది యపూర్వమార్గముగ గనుపించును.

అయిదవ అధ్యాయము, నీటితీరువను గూర్చి వివరించుచున్నది. నీటితీరువనుచెల్లింప నక్కరలేని మాగాణి భూమి మీదగూడ, తీరువను విధించుటకు ప్రభుత్వమువారి కధికారమి యబడినది. ఇట్టి భూముల కొరకు క్రొత్త ఇరిగేషను వర్కును నిర్మించిన గాని, ప్రాతదానిని మరమ్మత్తు జేసినగాని, ప్రభుత్వమువారు నీటి తీరువను విధింపవచ్చును. నీటి తీరువ నిదివర కిచ్చుచున్న మాగాణి భూమిపై ఇంకను ఎక్కువసేసును విధింపవచ్చును. నీటి తీరువ గూర్చి సివిలుకోర్టులలో వ్యాజ్యము వైచుటకు వీలులేదని నిర్ణయింపబడినది. ఉర్లాం తీర్పు 1917 సంవత్సరము మే నెల 31వ తేదిన గావించబడెను. ఈ తీర్పు ననుసరించి, ఇంతకు పూర్వపు సెటిల్ మెంటులను తీరుగదోడుటకు వీలుగలిగెను. నీటి తీరువను ప్రతిసంవత్సరము నిర్ణయించుచుండుటచే, వ్యాజ్యకారణము ప్రతిసంవత్సర ముదంభించునని మద్రాసు హైకోర్టు తీర్పుండుటచే, ప్రభుత్వమువారికి నోటీసు లనేకములు పంపబడెను. వీని నన్నిటిని ప్రభుత్వమువారు రొక్క గీటుతో దీసివైచుచున్నారు. 1917 సంవత్సరము మే 1వ తేదికి పూర్వ

మున్న సెటిలుమెంటులన్నియు ఖాయములని ఏడవ అధ్యాయము చెబుచున్నది. ఇరిగేషను చట్టమును నిర్మించిన ముఖ్యప్రయోజనము దీనితో పూర్తియగుచున్నది. సెటిలుమెంటులన్నింటిని దీరగలవు. ఉచితముగ నీటి సప్లయని పొందుట కర్హతగల పొలముల విస్తీర్ణమును నిర్ణయించుటకు ప్రభుత్వమువారి కధికార మొసగబడింది.

ఎనిమిదవ అధ్యాయము ననుసరించి, ప్రభుత్వమువారు ఇరిగేషను వర్క్సునుండి నీటిసప్లయని తగ్గించిన గాని ఆ పిత్తెచిన గాని, సప్లవరిహారము గోరుటకు ప్రజలకు హక్కు లేదు. ఇరిగేషను వర్క్సులను నిర్వహించు బాధ్యత ప్రభుత్వముపై నసలేదని తెలుపబడినది. క్రొత్తచట్టము ప్రకారము, బాధ్యతలు, సప్లములన్నియు ప్రజలకంటగట్టబడినవి. ప్రభుత్వమువారికి సర్వాధికారముగలదు గాని, వారిపై నెట్టి బాధ్యతలను చట్టము మోపుటలేదు. ఇట్టి చట్టమువలన సేమయవయోగముండునో యూహింపవచ్చును. ఇరిగేషను ఆఫీసుల కవసరము గలుగునది దోచినపుడెల్లను, కూలీలచే నిర్బంధముగ పనిజేయించుటకు యొప్పుదవ అధ్యాయ మధికార మొసగుచున్నది ఇట్టి ఏర్పాటును అధికారులు దుర్వినియోగపరచి ప్రజలను బాధించుట కవకాశముండగలదు. కదియవ అధ్యాయము, తీవాందోళనకెడమీయగలదు. ప్రతిఫలములేక కూలిజేయవలయుననుట, ఎక్కడనయినను అధర్మమే. అట్టి ఆచార మిదివరకున్నను, దీనిని పాటించుట ముఖ్యము. ఇరిగేషను చట్టమీ విషయమై విరుద్ధమగు సూచనలగావించినది. డబ్బులేకుండనే కూలిజేయవలయునని నిర్బంధించుటకు, ప్రభుత్వమువారి కీచట్ట మవకాశ మొసగుచున్నది. ఇప్పటి నియమముల ప్రకారము, కుడిమరమ్మతు అనగ ఉత్తముగ కష్టముజేయవలసిన ఆచారముగలదనియైనను, ముందుగ నిరూపింపవలెను. అట్టి యవసరమును సయితము చట్టము దొలగించుచున్నది.

ఇరిగేషను ఆఫీసుగారు ఉత్తరవిచ్చినచో, కూలీలనుచితముగ పనిజేయునటుల నిర్బంధింపవచ్చును. సివిలుకోర్టు లీ విషయములలో జోక్యము కలుగజేసికొనవీలులేదని సూచింపబడెను. ఈ యేర్పాటు నాగరిక పరిస్థితులకు ప్రతికూలముగ గనబ్బును. చట్టమునం దెల్ల, ఇరిగేషను పంచాయతుల ఏర్పాటు అనుకూలముగ గనుపించుచున్నది. ఈ పంచాయతులకు శాసనాధికార మొసగుటకు చట్టము తలపెట్టుచున్నది. భూములకు దూరమునందు నివసించెడి న్యాయవాదులును మాపుకార్డును పంచాయతులలో నభ్యులగుటకు వీలులేకుండ జేయబడెను. మొత్తము మీద క్రొత్తచట్టమునందు సైతము ఆక్షేపణార్హములగు సేర్పాటు లనేకములు గలవు. మద్రాసు శాసనసభవారిమా రెటుల మెలగెదరో చూడవలయును.

నూతన మంత్రివర్గము

నూతన కార్మిక మంత్రివర్గ సభ్యుల నామములను నిన్నటిదిని ప్రచురించియుంటిమి. వీలోకొన్ని పేరులు ఆశ్చర్యమును పురిగొల్పక మానవు. ఛెలమ్మి ఫర్డు ప్రభువు కన్సర్వేటివు పక్షములోని వానిని ఎల్లరకు తెలిసిన విషయమే. వీరికి లేబరుమంత్రిలలో నెటుల ప్రవేశముగలిగెనో తెలియకున్నది. ఛెలమ్మి ఫర్డు ప్రభువు గారు కొంత కాలము సైన్యములో పనిజేసియుండిరి. వీరికి నాకాదశములో నెట్టి యనుభవములేదు. అయినను వీరిని

నాకాదశాధిపతిగ నియమించుట విచిత్రము. పార్శ్వారు ప్రభువుగారు కన్సర్వేటివులయినను, లేబరు మంత్రిలలో నొకరుగజేరిరి. అధికారపదవులు ఎట్లయెగుట గనుపించినపుడు, రాజకీయ విశ్వాసములును, పక్షాభిమానమును గాలికెగిరిపోవును గాబోలు. ఇండియాలో నిట్టిస్థితి గనుపించుచు నేయున్నది. ఇంగ్లండులోగూడ, కరిస్తితు లీతీరున నేయున్నది. తల్లెమగచున్నది. హల్లేను ప్రభువు మొదటినుండియు, ఉదారాభిపాయముల గలిగియుండుటచే మంత్రివర్గమునవారిచేరిక ఆశ్చర్యముగలిగింపజాలదు. ఇండియా మంత్రిపదవిని ప్రసిద్ధికెక్కిన లేబరు ప్రముఖులు విడనాడెనటుల దోచును. లేకున్న వెడ్జి ఫుడ్డు, బెన్ సూపురు, మొదలగు హిందూదేశాభిమానులుండగ, సర్ సిడ్నీ ఆలివరుగారి పదవి స్వీకరించుటకు కారణము గనుపింపదు. హిందూదేశము ప్రతివారికిని బెబ్బులివలె దోచుచున్నది. హిందూదేశమే లేబరుపక్షమునకు నిజపరీక్ష మెసగునని, వెడ్జి ఫుడ్డుగ రింతకుమున్ను తెలిసియుండిరి. ఈ పరీక్షనుండి ప్రతివారును తప్పించుకొనజూచుచున్నారు. లేబరుపక్షమువారి కారవమున కిది దోహద మొసగజాలదు. సర్ సిడ్నీ ఆలివరు గారికి ఉదారాభిప్రాయములు గలవనియు, పరిపాలనానుభవము గలదనియు తెలియుచున్నది. కాని వీరికన్న మంచివారు దొరికకబోయిరా, అసలు కార్మికపక్షమునుండి ఎవరియినను నియమింపవీలు లేక బోయెనాయను ప్రశ్న యుదయించును. రాబర్టు రిచర్డుగారిని ఇండియా సహాయమంత్రిగ నియమించిరి. వీరిపే రిచవరకు చాలమందికి తెలియదు. వెడ్జిఫుడ్డుగారు, పనిపాటలేని పదవి నొకదానిని బడసిరి. మొత్తముమీద మంత్రిులలో అసలు లేబరుపక్షమునకు జెందినవారు విశేషము మంది గనుపింపరు. మంత్రివర్గపు ఏర్పాటు మద్రాసు మెయిలుపత్రికకుగూడసమ్యక్ముగ నుండుటఆశ్చర్యకరముగాదు. ప్రచండబాధ్యతను తాము వహించితిమని, రామ్మే మాక్స్ నాల్డుగారు వెలిబుచ్చిరి. ఇట్టి బాధ్యతను వీరెటుల నిర్వహించెదరో, చూడవలయును.

ఆంధ్రుల ధర్మము

ఆంధ్రీరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘమువారు భావి కార్యక్రమమును నిర్ణయించిరి. వాలంటీరులను, కాంగ్రెసుసభ్యులను, ధనమును చేకూర్చునలయునని గోరిరి. ప్రచాంకులను నియమింప తీర్మానించిరి. కద్దరు నిర్మాణమునకై ఆంధ్రీకద్దరుబోర్డు నేర్పరచిరి. ఇందుకొరకు అఖిలభారత కద్దరు బోర్డువారినుండి 7 లక్షల ద్రవ్యము నల్పగైకొన నిశ్చయింపబడెను. తీర్మానములకు కొడువలేదు. ఇక జూపవలసినది కార్యదీక్ష. ఆంధ్రులు హిందీభాష విషయమైజూపిన శ్రద్ధనుగూర్చి తమకుగలిగినసంతసమును మహాత్ముడు ప్రకాశము గారికి తెలిపినటుల నిన్నటిదిని ప్రచురించియుంటిమి. మహాత్మునిసంప్రీతి చిత్తుల జేయవలయుననిన, నిర్మాణ కార్యక్రమమును ఆంధ్రులు తదేక దీక్షతో నిర్వహింపవలెను. నేటినుండియే పని ప్రారంభము గవలయును. గ్రామములందు పని చురుకుగ జరుగవలయునను నభిప్రాయము సర్వత్ర వ్యాపించియున్నది. గ్రామములలో నిర్మాణముజరుగుకొలది యు స్వరాజ్యము సుస్థాపితమగుచుండును. దేశములో నడుగునుండి పైవరకునునిరంతర సంచలనము గలిగినపుడే, ప్రజల మనోరథ మీడెగలదు.

మహాత్ముని ఆరోగ్యము

దినమున కొక్కమారు మాత్రమే ఆరోగ్యవార్తను ప్రకటించుచుండుట మహాత్ముని తిరిగి జెయిలునకు తీసికొని పోనియరాదు. పూర్వ, 22:30-గా, ఆరోగ్యమునుబట్టి అధికముగ ప్రతిపదలపిన విషయము తెలియలేదు. కర్మము మాడకు గారు, పాపాత్రియమైన ఆరోగ్యవార్తను ప్రకటించుట నాసిలేదు. ఈ దినముదిండు 10 X 30 నిలవ మానకు గా రిట్లు ప్రకటించిరి:—
గాంధీగారి ఆరోగ్యము సంతృప్తిరముగ నభివృద్ధి నొందుచున్నది.

తిరిగి జెయిలునకు తీసికొని పోనియరాదు. గాంధీమహాత్ముని వదిలిపెట్టవలెనని గోడను "కేరళ" పత్రిక ఇట్లు ప్రకటించెను:— ఈ వ్యాధి కుదిరిన యనంతరము గాంధీమహాత్ముని తిరిగి ఎర్రబాడ జెయిలునకు పంప నిచ్చిన యెడల కానన తిరిగివచ్చును. కేరళమునకు, కర్మరాజ్యము మొదలగు నానిని గురించి ప్రకం గము లన్నియును నిరూపయోగములు. భారతరాజ్యము తేమతమై నైవశక్తియున్నయెడల తేమతమై అన్ని పక్షములవారును. తమతమ మార్గములలో గాంధీ మహాత్ముని నిడిమియేత ప్రవృత్తిని నిడిమియేత బాంబయి క్రొత్తకర్మను, తామను తెలుగుకు లాడన ఆశించుచున్నాము. (11 (10))

తూర్పుతీరమున ఉప్పుకొత్తార్లను రద్దుజేయుట

విశాఖపట్టణము పొరుల తీర్థముగు ఆనమ్మతి (బి.వి.లేఖరి)
విశాఖపట్టణము, జనవరి 24:— తూర్పుతీరమున ఉప్పు కొత్తార్లను రద్దుజేయుట ఆనమ్మతిని జెబుటగాదు నిన్నటి దినమున విశాఖపట్టణము పొరుల బహిరంగసమావేశముజరిగెను. భారత కాననభాసభ్యులకు దిశాకాండవద్దకు మోర్డు కాను చంద్రాపుటకుగా రధ్యుర నిహించిరి. తూర్పుతీరమున ఉప్పుకొత్తార్లను తొలగించుటలంభము హెచ్చిపోవునని యు విశేషములనుండి ఉద్బవించుట అధికమగుననియు అందుచే తీరిక రద్దుజేయు విధానమున దిలిచేవలెననియు గోడను తీర్మాన మొనర్చబడెను. ఈ తీర్మానమును భారత ప్రభుత్వమువారికి, పత్రికకును పంపుటకు అధ్యక్షుడు అధికార మొసగబడెను. (రెలివార్త)

కాంగ్రెసు ఆహ్వానసంఘమువారి వస్తువులు 27 తేదీన ఏలూరుజేయబడును. కాకినాడ, జనవరి 24:— కాకినాడనుండి జైమరిగయ్య గారిట్లు కంటి వస్తువువ్యాధి:— ఆహ్వానసంఘమువారి జైమరిగ, కర్మరాజు, కద్దరు, బల్లలు మొదలగు వస్తువులు 27 తేదీ ఆదివాసునాడు మధ్యాహ్నము 12:00 కు కాకినాడ దిశమర్చి బాపిపిల్ల ఆహ్వానసంఘకార్యాలయమునందలి బహిరంగమున ఏలూరుజేయబడును.

పి. నారాయణమూలముగారు పి. నారాయణమూలముగారిపై విధింపబడిన ద్వీపాంతరవాసశిక్ష అన్యాయమనియు, సాక్ష్యమునుబట్టి శిక్ష నిలువనేరదనియు, నారాయణమూలముగారు చార్జనము పురికొల్పువారు గారనియు, వీరు చార్జనముహిత అసహాయవాదులనియు, ఉన్నత శిలువనియు, అందుచే వీరిపై కరుణజూపి విడుదల జేయవలయుననియు, బాధ్యతగల నాయకులు పలువురు మద్రాసు గవర్నరుగారికి విన్నపమును పంపిరి. కాని గవర్నరుగారు వీరి కోర్కెను నిరాకరించి రని తెలియుచున్నది. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో పేరుగ జరుగునని యనుకొన వీలులేదు.

కార్మిక ప్రభుత్వము

ఇండియా సహాయము

లిఫ్ట్లు అధికారాన్ని జనవరి 23:- రాబర్టు రిచర్డ్సు గారు ఇండియా సహాయమునకు నియమించబడిరని తెలియచున్నది.

ప్రధానామాత్యుని ఆశలు

లండన్, జనవరి 22:- "ఇది ఎన్నికలకు సమయముగాదు. ఇది బహుమతిగా భావ్యతతో గూడుకొన్నది. పరిపాలనమున నెగుటకు గాని ఓడుటకు గాని ఇంకే ప్రభుత్వముగూడ మాకంటే ఎక్కువ లోకరణశుద్ధిగ సాధించుటకు ప్రయత్నించరు".

విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానము వెల్లడవుచు రాంజే వర్మోజా ల్లుగారిని అందరూ అభినందించినపుడు ఆయన వైస్ రాయి వాక్యములను తెలియజేశాడు. లిఫ్ట్లు ప్రస్తుత వైఖరిని బాగా చాచివచ్చుచున్నాయని సాక్షాత్తుని వైఖరిని అతిపాపనయగు కార్యభారమును నిర్వహించుటకు మద్దతుగా వుండినదిని చెప్పకలేదు.

మద్దతుగా వుండిన సార్వభౌముడు దగ్గర మొసగుట

లిఫ్ట్లు అధికారాన్ని జనవరి 22:- కేటి మెంటు సమావేశమై 1-60 గంటల అభిమాని కన్సల్టేషన్ మంతిర్ణమువారు సమావేశమై ఒక గంటయిదివరకు బోంబయి నుండిరమును నున్న వారి సార్వభౌముని స్టేషన్ వార్షికోగారు రాజీనామా బంపించుచుండెను.

మధ్యాహ్నము కార్మిక శాఖకు గాంధీ మద్దతుగా రాజీ సార్వభౌముడు దగ్గర మొసగుట కే. హెచ్. థామస్, వైస్ రాయి అందరూ హెండ్లర్స్ గారు ఆయనకు వేసిన ప్రభుత్వము కేర్నాటు చేయడం సార్వభౌముడు మద్దతుగా రాజీనామా నిందిరి. అట్లే అది కార్మిక శాఖకు దంగీరం చేయి. వీధి ఆయన పీవీ కమిషన్ కు సమర్థుడు నియమించుట. మామూలు ప్రభుత్వ ప్రమాణము పీవీ కమిషన్ కు వీసినాదు. ఒక గంట వరకు సార్వభౌముడు మాట్లాడుచుండెను.

పార్లమెంటు సభ ఫిబ్రవరి 12 తేదీవర

కాపు జేయ బడుట

కామస్వరూప సమావేశమొందిన వార్షికోగారు రాజీనామా తీసివేసిన ప్రకటించిరి. ఈ కుట్రతో క్రొత్తకుం గ్రు లేర్పాటుకలకు కమిషన్ మాఫియం కొనెదరని. రాజీవు క్రొత్త ప్రభుత్వమువారి సార్వభౌముడు పార్లమెంటును ఫిబ్రవరి 12 తేదీవరకు ఆప్తజేయవలెనని. తీర్మాన మంగీకరింపబడెను. వీరంతయు చాలించబడెను.

క్రొత్త ప్రభుత్వ వర్గము

ను నియమించిరిని కేర్నాటు బడ్జెట్ లుగాని రాండవ సారి బోయి సార్వభౌముని సందర్శించి తెలియజేసి సార్వభౌముడు సమావేశమును ఆంగీకరించెను.

కేర్నాటు పాపమును క్రొత్త ప్రభుత్వము అధికార వర్గమును పట్టుకొని అందజేసెదరు

లిబరల్స్ వైఖరి

లిబరల్స్ మాకోమె క్రొత్త ప్రభుత్వము పట్ల కమిషన్ వైఖరిని సూక్ష్మ చర్చించిరి. కార్మిక ప్రభుత్వమువారి సందర్భాత్మక సహాయమును మేముగలె మంగీకరించిరి.

కార్మిక ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనలు తీర్మానములు చట్టములు ముందుకు తీసుకొని పార్లమెంటు, లిబరల్ విభాగమునకు సమర్థించినందుకు, సాఫ్ట్ వేర్లమును సూక్ష్మ విచారణలకు బయటపడినందు వంటివలను కార్మిక ప్రభుత్వమువారికి పరిపాలన చేసే అధికారమును చెల్లించుటకు అందజేసెదరు.

ఎన్నికల సంస్కరణము

సార్వభౌముని సందర్శించుట తీర్మానము విశేషమునకు విశేషమునకు

ఇక దగ్గరలో ముందు జరుగు రాజకీయములందు ఇది ప్రాముఖ్యమును కలిగించును.

కార్మిక ప్రభుత్వమువారి విభును ముఖ్యమగు మూడవవత్తు ముగ బహుమతిగా ప్రస్తుతమును ఎన్నికల భావమును మార్చి వలెనని అందరు మంగీకరించిరి. ముగ్గురు ఎన్నికల పోటీలకు నపుడు గలగు ఎన్నికలకు లక్షల వేలములకును స్వల్ప సంఖ్యాపరిసరములకు భంగము రాకుండుటకు 'సాఫ్ట్ వేర్లు' లక్షల వేలము 'అల్లర్ల వేటి' ఓటులను ఇచ్చిన బాగుండునని. అల్లర్ల వేటి ఓటు అనగా ఏకమువారు కేర్నాటుని తోచునో వారికి ఓటునిచ్చుట.

పార్లమెంటు సమావేశము

లండన్, జనవరి 22:- కేటి పార్లమెంటు సమావేశము వరు సభ్యులు కిక్కిరిసివచ్చి.

సింగపూరు సాక్షాత్తయము

సూక్ష్మ ప్రస్తావించిన పని మేజరు మెకంజీ ఉద్ఘాటన చేసి.

పార్లమెంటు శాశ్వతమున వార్షికోగారు కొర అతి అంగీకరింపబడెను. మద్దతుగా వున్నాడతడు. వీరిని సర్వమును తీసుకొని సూక్ష్మ జరుగు చూచుచు సామాన్య యభిప్రాయ సూక్ష్మ తీర్మానమును ముపాదించిన పని కిందర్నిగాడు తెలియజేశి.

మరికొంత ప్రభుత్వములు వైమానికమును సూక్ష్మ ప్రస్తావించిన పని.

బ్రిటిషు వర్తక సంఘమువారి అభిప్రాయము

కార్మిక ప్రభుత్వము కమిషన్లు పార్లమెంటు గా ముందరకు రాదు తప్పక సహాయము చేసెదరు (బ్రిటిషు వార్షికోగారు సంఘమువారి భావమునగిరి. ప్రస్తుతము వర్తకము అభివృద్ధి కుచుచున్నది. మూలభూమిని దగ్గర వేసిన ఆయాది అవకాశముగ నుండునని. వర్తకము ప్రభుత్వమువారు కలిపించుకొనడం దని. కామస్వ అధికారములో 1000000 పానులో రే. 2000000 పానులో అదనముగ మిగులునని కాని పన్నులను క్రొత్త విధించుటకు మిత్రభయము అత్యంతమని. సామాన్యసభయందు గాని పన్నుల ఆధికారిని తీర్మానములను ప్రభుత్వమువారి వలన వైట్లరె నని తీర్మానించిరి. సామాన్యసభయందు ఉత్తరములను ప్రాసీ కొనుటకు వీరిపుట ఒక పెన్నీని వైట్లరెనని తీర్మానించిరి.

మద్దతుగా వుండి రాజమండ్రిమును దాటిపోవునపు కార్మిక సభ్యులు అభినందించిరి.

కార్మిక శాఖకుల ఛాయాపితములు తీసుకొని, ప్రజలు తమ సంతకమును తెలియజేయుటగా కార్మిక సభ్యుల బండ్లకు ఆర్డరు నిలబడి.

వార్షికోగారు రాజమండ్రిమునుండి వెదలిపోవునపుడు ఎకాను గుర్తించలేదు గాని ఒక్కరుమాత్రము మీకు కుధుగుగాక యిరి. వార్షికోగారు మందహాసముతో ఆవీరన నడుకొనిరి.

విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానము

సమ్మతుల వివరములు

187 కార్మిక సభ్యులు ఎక్కడకన నుండి 137 లిబరల్స్, ఇద్దరు మిథు శాశ్వతములు, ఇద్దరు ఇండిపెండెంటు సభ్యులు అనుమతముగ సమ్మతులను తెలిపిరి.

కన్సల్టేషన్లు స్వల్ప సంఖ్యాపరిసరమున కేర్నాటు, వారి సంఖ్య 245, 10 నుండి లిబరల్స్, ఒక ఇండిపెండెంటు సభ్యుడును ప్రతిపక్షము నుండి.

5 స్త్రీలు ప్రభుత్వమునకు ప్రతిపక్షమును, ముగ్గురు అనుమతము నుండి

బ్యాంకర్లు (సాహుకారులు)

అందరు క్రొత్త ప్రభుత్వమునకు బాంకులకు సమర్థులను అనుమతమును తెలిపిరి. క్రొత్త ప్రభుత్వమువారి కలెక్షన్. బాంకులకు మేలైనది సరేగాని ప్రజలు ఈపక్షము వారికంటే ఎక్కువ బలముగ నున్నారని.

మద్దతుగా వుండిన సార్వభౌముని సమావేశము

అనుమత మండ కే ఆన్ డిక్లెయిర్ ఏర్పడినది. అందరూ ఆత్యంత సంతోషము. సార్వభౌముడు సమ్మతిని తెలిపెను రెండు గంటలలో ఇంతయు ప్రకటించబడెను.

చట్టసంస్కరణ ప్రయత్నము అందరూ ఆత్యంత సంతోషము. అభిమానిమమువరకు పరమరహస్యముగ నుంపబడెను. ఇదివర కెన్నడును అంచనాలోనూడ చట్టసంస్కరణ ప్రయత్నమును కూర్చుండలేదు.

కార్మిక ప్రభుత్వము కేర్నాటునే ఇరవయ్యవేల రూపాయల త్వము సంబంధము తెలుసు కేసిన చక్కగ నిలబెట్టుకొనునో యునునయనా వాలోచించుటకును పార్లమెంటు కార్మిక సభ్యులలో సంఘమునే స్వీకరించి, సహాయము ముఖ్యముగా గావలెనని మద్దతుగా వుండిరి.

పత్రికా వ్యాఖ్యలు

క్రైటు లిటరులో సాంఘిక ప్రభుత్వమునకు అవకాశము లేదు మరొకటి యుండదని సంతకించినాము Xల (క్రైటు) క్రితము వాకించుచున్నది.

ప్రభాస్వామ్య వాదించివచ్చునన, ఉద్ఘాటనా వో శేతముతో కూడుకొన్న పత్రికలు (తెలు) సంతకమును తెలుపుచున్నది. నూతనకలెక్షన్లము గాంధీని మునుమున్నది.

ప్రభుత్వ ప్రతిపక్షములు జరిగిన ప్రతిపక్షము అంతయు సరళి జరుగుగాక యని కోరుచున్నది

రైల్వే పనివాండ్ల సమ్మె

వలస వేల్పు బొగ్గుని పనివాండ్లు 4010 మంది పని చేయడం నున్నది. రైల్వేలకు గోతులలోని మరల భాగ తెలుసు కల్పించగా ఇరవయ్యవేల పనిలేకపోవును.

కేసిన యూనియను రైల్వే వాడుకలకు లోక మోటిపు ఇంజనీరు కాళా నాయకులకు రంగపు ఇంజనీరు జరుగుచు నే యున్నది

క్రిందటికొంతమంది పనిముట్ల బాగున్న పని కేసిన యూనియను వాడుకలకు నున్నది. ప్రతిగంటయిన సమ్మె వారులపనిచే చాలలల మునుమున్నది ప్రాంతీగా రుచున్నది.

బొగ్గు ఎక్కువ అగిపోయినది.

తెలంగా, ఆహారము రవాణాకు ఆర్థికతరములేకడ కేసు జరిగినది. ప్రయాణికులకు ప్రయాణ మెప్పుట్లకు రైలుబండ్లు జొరబడులేదు. దక్షిణ వేల్పు కేసులో బొగ్గుయనుమతి పూర్తిగా నిలిచిపోయినది. 28 వ తేదీని లోక మోటిపు ఇంజనీర్లతో కలిసి కొని మాట్లాడుటకు రైల్వే మేనేజరులు ఆంగీకరించిరి.

ఆంగ్లో అమెరికన్ ఒడంబడిక

భారతదేశ ప్రభుత్వానికి కారము

లిఫ్ట్లు అధికారాన్ని జనవరి 22:- (బ్రిటిషు డొమినియనులు, భారత ప్రభుత్వమువారు ఆంగ్లో అమెరికన్ ఒడంబడిక మంగీకరించినది తెలియజేశిరి. వాషింగ్టన్ లో సూక్ష్మ (బ్రిటిషు రాజులారి తమ ఒడంబడికను యునైటెడు స్టేట్సువారి తెలియజేయవలెనని ఆజ్ఞాపించిరి. యునైటెడు స్టేట్సువారు త్వరలోనే సంతకము చేసెదరు.

యునైటెడు స్టేట్సు సెనెటువారి ఒడంబడిక మంగీకరించుట వరకు.

వలాటి నేటు

సెవరేటిస్టు ఉపద్రవము

పరాసులు సహాయ మొనర్చుచున్నారట

లండన్ జనవరి 22:- రాత్రి 9-40. బెరేయా పలాటి కేటుకు (బ్రిటిషు క్రొత్తది) పోవుచే పరాసులు సెవరేటిస్టు ఉపద్రవముపట్ల తమవైఖరిని మార్చుకొనిరి. బ్రిటిషు నిర్ణయ తీసికే పలాటి నేటు స్వాతంత్ర్య రాజ్య మనియున్న కేటకు మోటారుబండ్లమీద ఆతిథింపినగాని బండ్లకు సమర్థులకు రైలు మునియచుచున్నారట. వెటోను వికలించరట.

పలాటి కేటునుండి బెరేయా కెన్సల్టేషన్ అధికారులు పారిపోయి రన్నుది అసత్యము. వీరిని వెటల గొట్టిరనియు, బండిలు X చేత రినియు తెలియుచున్నది. సెవరేటిస్టులు బెరేయా అధికారులు తిగిరిచ్చి తమ ధర్మములను నిర్వహించవలెనని ఆత్యంత వాగ్దాని ముగించిన సెవరేటిస్టులు బాధించుచున్నది తమ అధికారమును నిర్వహించుచునే యున్నారు.

పలాటి కేటు ప్రతిపక్ష నిరస్యతాంతరమును ప్రకటించుట వనియు ఆసత్యమునే ప్రకటించవలెనని నిర్బంధించుచే ప్రతిపక్ష వెలువరుట మానెను. క్లయిపు గారిలాను సూక్ష్మ సూడ ప్రకటించుట తక్కువేయబడె తేదు. పాంతుజా గారికి కెన్సల్టేషన్ బలమును తెలుపబడెను.

నిజాంపట్టణము ఉప్పుకొరారు

కొత్తగా కట్టిన పుస్తకములను పునాదిగావించుచు
బోవుచున్నారు. అందువలనను జయచలనీశ్వరజను నిన్నకాశీ
కుమారాచార్య యథాధిగా నొనర్చిరి. అ. (పె)

స్థానిక వార్తలు

గుచ్చి నాటక సంఘము: ఈ సంఘమువారు నేటి రాత్రి 9-30 గంటలకు బ్రాడ్వే పాఠశాల థియేటరునందు "యక్కిలే వారం" నును నాటకమును కన్నడ భాషలో ప్రదర్శించును.

భార్యను జంపిన హంతకుడు పట్టుబడెను: తిరువళ్ళీకి 10 మైళ్ళ దూరమున నున్న కొలరావు తన భార్యను చంపి ఖాయిని జైలీకి పంపించి యాంబేనది యిదిగాను ప్రాంతించి యుంటిమి. అతడు పెంటుధారును మాంటువద్ద తిరు శిక్కెణ పోలీసువారిచే నిన్న పట్టుబడిన.

మదరాసు బ్రహ్మసమాజము-మహిళాసభ:-

జిల్లా కలెక్టరు బ్రహ్మసమాజము 59 వ వార్షికోత్సవ కార్యక్రమమున తేటికినము పాఠశాలను 5-30 గ. బ్రహ్మసమాజమునందు, 97, అడ్డాపల్లెపల్లి, మహిళాసభ జరుగును. మిగుల ఎస్. ఎస్. కలెక్టరు అధ్యక్షుగాను సభాధ్యక్షులుగానుండును. ఆరంభమున, ఆంధ్రమున ఉపన్యాసము అంశంబగును.

మదరాసు ఉపాధ్యాయ మేనేజరుల సంఘము:-

ఈ సంఘముయొక్క వార్షిక సభ తనవారము 26 వ తేదీ సాయంత్రము 4 గ.ల సభాపరిషత్తు నూత్నమునందు (28 బాటూబ్బ కొండు) జరుగును. ఈ సందర్భమున భార్యనిర్వాహకుల సెమినారియను జరుగును. (సం.) కె. రామనాథంపేట, ఎస్. గోవిందరావులు, అధ్యక్షులు.

అరుంధతీయమహాసభ - రాత్రి బడి, పెరంబూరు:-

ఈ బడియొక్క విద్యార్థుల తల్లిదండ్రులు, బంధువులు యెల్లరు 20 వ తేదీన సమావేశమైరి. ఎం. పీరస్వామి, హెచ్. పాలవచి, హెచ్. జగన్నాథం, కె. రత్నంగారావు విద్యార్థులకు చాలిన సూర్య ఉత్సాహించిరి. ఎల్. సి. శిరుస్వామిగారు బడి కిట్లకు విశ్రాంతి పంచికెట్టిరి. మహాసభ కార్యక్రమాలకు సమస్వామిగారు యిస్కాల్ గుండి యాంబేనదివయానన కార్యక్రమించు చున్నందున కందుముల్యంతులతో సభయగి నెను.

తిరువళ్ళీకి అన్నదాన సమాజము:-

తిరువళ్ళీకి అన్నదాన సమాజమువారి యాజమాన్యమున యీ దిశలోని పేదలకు అన్నదానమును జరిగించి దిశలకు 11 తేదీన ఎ. కుచ్చిస్వామి చెట్టిగారు 25 మందికి, 13 వ తేదీన అతరకు చెట్టిగారు 25 మందికి కన్నయ్య అచారి పార్థసారథి అచారిగారు 25 మందికి, మణవాలనుగారు 50 మందికి, 14 వ తేదీన సి. కేశవచెట్టిగారు 50 మందికి, 15 వ తేదీ ఎం. కె. చంకలరావుగారు 25 మందికి, 16 వ తేదీన సమాజము వారు 50 మందికి, 17 వ తేదీన కచ్చియ్యప్ప ధర్మం 100 మందికి, 18 వ తేదీన కె. లక్ష్మీ నారాయణ చెట్టిగారు 25 మందికి; 19 వ తేదీన రా. బ. జి. వెంకటపతి నాయుడుగారు 100 మందికి, 20 వ తేదీన కంచిచెట్టిగారు 50 మందికి, రా. బ. జి. వెంకటపతి నాయుడుగారు మొత్తం 100 మందికి, 21 వ తేదీ ఎం. జి. పార్థసారథి అయ్యంగారు 40 మందికి, పొన్నుస్వామి చెట్టిగారు 25 మందికి అన్నదాన మొనర్చిరి.

రాకప్రకటన:-

నేటియందయముబోలు మొయిలలో, మాలానామెకల్లి, విశుమ్మ, దాక్టరు కియలూ, దాక్టరు కుమ్మరుమమ్మరు - యిది దిండిగలనుండి మదరాసుచేరిరి. మాలానాయలు బు హస్సేనుగారును, మాలా నెయిలుగారును పీరి ఎన్నాడు ప్రేమహర్ష కలసికొని అబ్దుల్ హక్. సాహెబు వారి కృపానామి తీసికొని వెళ్లిరి.

గొల్ల పానగల రాజుగారు గౌ. సర్. ఎ. ఆర్. వ్యాభుగారు, గొల్ల. ఎ. పి. పాత్రోగారు నేటి ఉదయం మదరాసు విచ్చిరి.

ఎం. ఎస్. శ్రీనివాసరావు పోస్టుమాస్టరు జనరలు సీలను భార్యగారు నెన్న రాత్రి ఉంగుగూరు బోయిరి. గొల్ల. ఎ. ఆర్. ఎల్. టాటలనాయు, రివెన్యూబోర్డు కార్యులు బొంబాయిగారును, సామ్రాజ్య కావనభవభిల్లిబోతుగారు, ఆర్. కె. వన్యభూమి చెట్టిగారును నిన్న రాత్రి బొంబాయిగారును బోయిరి.

బొమ్మిలిమహారాజుగారు, నిన్న రాత్రి కలెక్టరు మొయిలలో మదరాసు విడిచిరి.

మదరాసు గవర్నమెంటు పతాపురం, మదనపల్లి పర్యటనము

మదరాసు గవర్నమెంటు పతాపురం, మదనపల్లి వారి బోవుదురు. వారి కార్యక్రమము యీతేదీ ప్రకటించబడినది. ఈ కార్యక్రమము బహిరంగముగాదు.

జనవరి 28 తేదీ సాయంత్రము 4-35 గ. మదరాసు సెంట్రల్ స్టేషనుండి స్పెషల్ ట్రైన్ వెడలుదు.

29 వ తేదీ ఉదయం 8-30 పతాపురం.

30 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1-30 పతాపురం విడుదలు

31 వ తేదీ ఉదయం 7-20 మదరాసు.

ఫిబ్రవరి 2 రాత్రి 10 గ. కాటూడి.

3 తేదీ ఉదయం 8-30 గ. కాటూడి విడుదలు.

4 తేదీ సాయంత్రము 8. మదనపల్లి చేరుదురు.

పాఠశాలము 6-15 గ. మదనపల్లి విడుదలు.

8 వ తేదీ రాత్రి 11-3 గ. కాటూడి చేరుదురు.

4 వ తేదీ ఉదయం 4 గ. కాటూడి విడుదలు.

ఉదయం 7-45 గ. మదరాసులో సెంట్రల్ స్టేషను వద్ద దిగెదరు.

ప్రధానమంత్రి పానగలు రాజుగారి పర్యటనము

కడన 28:- తేదీ మదరాసు ప్రభుత్వ ప్రధానమంత్రి గొల్ల పానగలు రాజుగారు నేటి ఉదయము యిచ్చిటికి వచ్చిరి. ఆయన ప్రేమహర్ష ఉదయం 7 గ.ల కలెక్టరు కెల్లెనుగారు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు పురపాలక సంఘాధ్యక్షులు సన్మానించిరి. మంత్రిగారు కలెక్టరుగారిలో ఫలహారము చేసిరి. పిదప వెన్నా కుండికి గట్టి వంతెనకు జూములై వెన్నాకు బోయిరి. వారిలో జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులును, కావనభవభవం రా. బ. జి. ఎం. సరసింహారావు కలెక్టరు గారు కడన తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులు గారు కూడ బోయిరి. తిరిగి పీఠంబరు 10 గంటలకు కడనవచ్చిరి.

10 గంటలకు పురపాలక సంఘసభ్యులు సమావేశమై మంత్రిగారికి అభినందనప్రకటన నొసగిరి. నీటి సమస్యను సభిల్లి దిక్షితులుగూర్చి, మునిసిపలు సంఘమువారు కొంతభయమును వినియోగించినవో, ప్రభుత్వమువారు చెరిగివేసి వ్యయమును భరించుట యేర్పాటు చేయదలసి రాజుగారు చెప్పిరి. హైస్కూలు చూడవలసి కలెక్టరు ప్రారంభించుటపట్లు జూచెదనని వాగ్దానము చేసిరి. మునిసిపలు కచేరీనుండి, హైస్కూలునకు, బోర్డువారి డ్రెస్సింగ్, మాత్సేటునకు, అనుభుతికిబోయి, అనుండి నీటిసమస్యను గురించి బోయిరి. 12 గ. పురపాలక సంఘాధ్యక్షులు బ్రాహ్మణేశ్వరులనిండును యేర్పాటుచేసిరి. 2 గ. ప్రాద్దుటూరు పురపాలక సంఘమువారు అభినందనప్రకటన మొనగిరి.

అల్పాహారముల విందు

సాయంత్రము భూభిక్షులకు కొమిసెట్టి వెంకటేశము చెట్టిగారు జిల్లాబోర్డుసభ్యులు, తాము నూతనముగ 20000 రూ. వ్యయపెట్టి కట్టించిన అతిథి భూభిక్షులందు మంత్రిగారి గౌరవాభిమానము అల్పాహారముల విందుచేసిరి. పురమువారిని పెద్దలెల్లరువచ్చిరి. భక్షిమంతియూ, పున్నుగొమ్మలతో నలంకరింపబడినది. పాత కాలచారికల కొలలము ప్రదర్శించిరి. దొండుబావుగారు కత్తి సాయము అందిరి.

ప్రధానమంత్రిగారు, నూతనముగ కట్టిన జిల్లాబోర్డు సభామందిరమునకు సంభూషణకు మొనర్చిరి. జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు సరసింహారావుగారు భిక్షు ఉపన్యాసము నిచ్చిరి. ఈ సందర్భమున అల్పాహారముల విందునంగలెను. కడనలో నొకరియొకరిగా గడపిపడప రాజుగారు బల్లారికి వెళ్లిరి.

తిరుమల తిరుపతి వగయిరా దేవస్థానములు

శ్రీ గోవిందరాజస్వామి పురఃప్రతిష్ఠ తిరుపతిలో వేంచేయుండు శ్రీ గోవిందరాజస్వామివారి పురఃప్రతిష్ఠ సంగ్రహిణి భూభిక్షులకు శ్రీ తిథికోదారివారు నవగృహం పునర్వ్యవహార వత్తి కడివారము (27-1-24) ప్రారంభించి పునర్వ్యవహార కళివి శిరువారము (31-1-24) వాడుక వర్ణమున పూర్తియగునట్లు, పెద్దలెల్ల నిశ్చయింపబడినది గనుక యా వర్షానికి భక్తులు తిరుపతికి వచ్చి మహాత్మ్యమును జరిపించి శ్రీవారిని సేవింపి భగవత్సేవసాధమును గైకొనలెను బోయెను.

తిరుపతి శ్రీ మహాంతు ప్రయాగదాసుజీవారు, 28-1-24 శ్రీకాత్రికాంబ మతం అందు విచారణకర్తలు

తిరువళ్ళీకి పర్యటనము

తిరువళ్ళీయందు గొప్పస్వాగతము

తిరువళ్ళీ, 24 జన:- కడన బోర్డుసభ్యులగు జమ్నాలాబు బహాద్ శ్యాంధ గార్లును వాగేశ్వరరావు, వరదాచారి గార్లును ఈ దినమున తేటికినిండు ద్వారా తిరువళ్ళీకి చేరిరి. శ్రీమంత్రి టి. కె. దొంగస్వామి అయ్యంగారు, పి. రాధాపతియ్యగార్లు వారిని తేటికినిండు గంటలకొని పున్నమాలాలంకరుల నొసర్చి అంటునుండి తిరువళ్ళీకి సేనుగొని వచ్చిరి. ఈ మధ్యాహ్నము 12 గ.లకు వారు తిరువళ్ళీ ప్రేమ హర్షుని దిగిరి. యిదిసమయం అధ్యక్షులగు టి. కె. సరసింహారావుగారు వారిని పున్నమాలాలంకర నలంకరించిరి. అచ్చటనుండి యూరేసింపుతో, వారికి ప్రత్యేకముగ సేవకలపడన అను బానిక గొనిరాబడిరి. సాయంత్రము బహిరంగభూమి, పురపాలకసంఘము వారిని, జిల్లా బోర్డు బోర్డువారును జిల్లా కాల గవర్నమెంటువారును స్వాగతప్రకటనల నొసగెదరు. (కంతివార్త)

హైకోర్టు వార్తలు

వర్తకసంబంధమైన కేసు

నేటి యందయము శ్యా. రామేశ్వరి, శ్యా. భాగ్యనుగార్లు వారికి కార్యక్రమంబు ధమైన ఒక కేసులో తీర్పు చెప్పిరి. తూర్పు జిల్లా, ఆపాలనములందు ఆదం ఆలి అందు కంపెనీ అను పేరుతో దిగుమతికావలసిన యేయింబిండు యూజిఫ్ ఆలి మహమ్మదు చే అను వారిని కొలంబొ, తూర్పు మదులనుండు ఓడవ్యాపారమును, సామానులను దిండు వ్యాపారమును చేయుచున్నది. సై దిఅంబునన్నవై, తమ నిశ్చయపైలెదిగురులతో సమ్మతికిందరు 29,000లకు వావా లేచిరి.

నిష్పాదనలు మరియు పెట్టెలో వేసిపాల్గవచేయబడిన, అట్టెట్టె కొలంబొలో తూర్పుజిల్లా ఓడవానించుబడిన మాయూ అలేచిండు లిల్లతో పిల్ల చేయబడిన. తుర్పుజిల్లా కచ్చి కెరు వాక ఓడ ఒకవోటరులొక్కని రిఅదుగులను ఓడవానికి పోయి నిష్పాదనలను పాడుచేసని వాడు కేసుచేసెను.

ప్రతివాదికం వెనీ తమసమాధానము నొసగెను. లేడింగు లిల్లలోనే "సమాధానమున అపాతము" అను బాధ్యతై ప్రత్యేకనిబంధనలగు. ఓడ ఆగస్టు 28, 1917 వాడు తూర్పు జిల్లా కేర్లులో సరియైన స్థలమున చేరెను. 29 వ తేదీ రాత్రి పెద్దకుప్పాను వీ చి కండు న ఓడ ద తీ జ ము క ద లె ను. నీరులోను లేనివోట ఓడతల లొక్క నెను. అంతియగారి ఓడను జమాచలలన నెట్టి అజాగ్రత్తగాని పోలవారుగాని జరిగి యెం డలేదు. మొదట ఈ కేసు తూర్పుజిల్లా సబ్కోర్టులో విచారణకు వచ్చియుండును. గాలివలన కే ఓడదలెనని సబ్ జడ్జింగికిరించెను కాని వాది కేమైనవ్యయము అచ్చుకొనవలసినవచ్చిన అతనికి గలిగిన నష్టము రూ. 5,000 లు మాత్రముండు నని సబ్ జడ్జి నిర్ణయించి యుండెను. అతిర్పువై హైకోర్టులో వాది అప్పీలుచేసెను.

జడ్జు టి. వేంకటరామశాస్త్రి, కే. ఎస్. కంకరయ్య వగారు వాదివత్తును సజరైరి. ప్రతివాది అజాగ్రత్త గుండ లేనిని పాపించబడి యుండలేదు. ఓడను ఉంచిన స్థానము సరియైనది కాదు. నష్టము రూ. 5000 లకు మదింపుచేయుట సరియైనదిగాదు. అంతకన్న ఎక్కువ నష్టము కలిగియుండెను. భిక్షవేళ గాలివలన ఓడదలెననియంగిరించినను ప్రతివాదులు తాము లేని నీటివద్ద ఓడను ఉంచియుండరానని వాదివత్తును వాదించబడినది.

ప్రతివాదుల కక్షయున ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారును కే. వి. కేవల అయ్యంగారును సజరైరి. ఓడ సుయైన స్థలమున వది చేర్చబడినదియే గాలి వీయులవల గలిగినవ్యయమేగాని ఓడ యమానుల అజాగ్రత్త గాడినియు ప్రతివాదుల కక్షయున వాదించబడినది.

తిన్నెండు శ్యామూర్లు తిరువును ఓడ అొలైస్థలమున వే దిచేర్చబడినది భావించిరి. దరిజేట్టులో యాజమాని అజాగ్రత్త లేయెదెను. యాజమాని అజాగ్రత్త గుండెనుటకు సరియైన ఆధారములు కన్పింపనందున, వారు నష్టమునివ్వమే కలపెట్టలేదు. తుదకు అప్పీలు భిర్దులతో కూడ ప్రోసీవేయబడినది.

హైకోర్టునెడన:- ఈ సందర్భము హైకోర్టునందు సెషన్సు విచారణ ఫిబ్రవరి 4 వ తేదీనాడు ప్రారంభ మగును.

పిఠాపూరు, 23 జనవరి:—గ.డిగొట్టూర్ నాల్గవారులను
పట్టుకొనుట కొరకు అర్ధరాత్రి అనువాదు తిరుగుబడి పోట్లాడి వని
పోయెననియు, దాదాపు అరువారు కప్పింపుకొని పోయిననియు
పిఠాపూరు పోలీసువచ్చినది.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతీయోపసంఘము బెజవాడ

(స్వీకృతి పత్రం)

ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతీయోప సంఘము 21 వ తారీఖు పోయల్లము ముగిసెడిది. 20 వ తారీఖున సాయంకాలము సభ సమావేశమయి కాకినాడ కార్యకర్తల సభచే తీర్మానింపబడిన నిర్మాణ కార్యక్రమమును గూర్చిన తీర్మానమును, కార్యరూపము బాల్కుటకు కాకలసినవిధానములను బహుత్వముగ చర్చించెను. సభ సమావేశము కాగానే మహాత్మాగాంధీగారి ఆరోగ్యమును గూర్చి సభ్యులెల్లరును నిశ్శబ్దముగా మహాత్ముని ఆరోగ్యవంతుని సత్వముగ జేయమని దైవమును ప్రార్థన జేసిరి. ఆంధ్రదేశమంతయు పర్యటన జేయుచున్న మహాత్మా అజాదు సోభానిగారు తన పర్యటనములో తన మహాత్ముని సోదరులు జాపు ఆదర్శగూర్చియు, వారు స్వరాజ్యసంక్షేమమును విమలవృక్షులు జాపు ఉత్సాహమును గూర్చియు జాతీయోప సంఘసభ్యులకు దెల్పి వారి సంఘభిక్షుధికిగాను ఎక్కువ ప్రచారము జరుగవలెనని దెల్పిరి. మరియు మహాత్మునియు ఆంధ్రదేశములో బీదవా రనియు, వారు ధనము విరివిగా యియ్యజాలని స్థితియ దున్నారనియు దెల్పి, హిందూసోదరులకు సహాయము జేయమని ప్రార్థన పూర్వకముగా దెల్పిరి. ఇందులకు జాతీయోపసంఘసభ్యులు ఆనందముగా సహాయము జేసెదమని దెల్పిరి.

నిర్మాణ కార్యక్రమము

అతి కిస్తి

తరువాత నిర్మాణ కార్యక్రమమును గూర్చిన తీర్మానమును తీర్చిదిద్దుటకు ప్రారంభించిరి. శ్రీయుత కాశీశ్రీరావుపంతులు గారు ఆఖిలభారతసంఘసభవారిచే వ్రాయబడిన లేఖనకారము కాకినాడ జాతీయోపసభవారిచే తీర్మానింపబడిన నిర్మాణ కార్యక్రమముయొక్క తీర్మానమును కార్యరూపమునకు దెచ్చుటకు కాకలసిన సాధనలనుగూర్చి తీర్చిదిద్దిరి. కాశీశ్రీరావు గారు జిల్లాసభలనుండియు, మరి యితర ప్రత్యేకవ్యక్తులవద్ద నుండియు అనేక తీర్మానములు తనవద్దకుబంపబడినవనియు, వాటి నన్నిటిని ఈసంఘమువారు చర్చింపవలయుననియు, ఈసంవత్సరముకు గాకలసినవినియు జేయవలయునని దెల్పిరి. మరియు జాతీయోపసంఘముయొక్క ఆదాయవ్యయమునుగూర్చి దెల్పుచు ప్రస్తుతము తనవద్ద 2500-10 నిల్వయున్నదనియు, 3 వేల రూపాయలు ఖర్చుఅయినదనియు ధనము ప్రోగుచేయవలయుననియు దెల్పిరి. కాకినాడ కార్యకర్తల ఆహ్వానసంఘమువద్దనుండి పరిశీలనలగుమునుండి ఎంతసొమ్ము జాతీయోపసంఘమునకు వచ్చునది తాను తెల్పజాలనని దెల్పిరి. కనుక ఆర్థికసహాయమును గూర్చి ప్రాముఖ్యముగా సభ్యులు ఆలోచింపవలయునని దెల్పిరి.

శ్రీయుత హరిసర్వోత్తమరావుగారు

జిల్లాసభలనుండివచ్చిన తీర్మానము లన్నిటిని బాగుగావిచారిం చినోక తీర్మానముగా దెచ్చుటకు నొకసంఘమును ఏర్పరచమని చెప్పిరి. ఈసలహాను సభ్యులసంపూర్ణముగా ఈఅంశము లన్ని టినీతినికలచలయునని దెల్పుచు నిరాకరించిరి. ప్రెసిడెంటు గారైన దేశభక్త వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు 10 వేల రూప్యములు ఆహ్వానసంఘమునుండి మనకు రావచ్చునుగాని, అచ్చట కాకినాడలో గాంధీనగరమున కార్యకర్తల ఆంధ్రదేశమున జయ ప్రదముగ జరిగినదని దెల్పుటకు చిహ్నమును నొకదానిని నిర్మాణము చేయుటకు యత్నము చేయుచుండుటచే మనకు చాలా తీక్ష్ణవచ్చునని తెల్పిరి. ఎటులయునను యీసంగతి ఆహ్వాన సంఘమువారియెదుట వచ్చును గనుక యంతటితో ఆపివేయమని మాటా తెల్పిరి.

సాంబమూర్తిగారు

బులును సాంబమూర్తి గారు అన్ని సంగతులకన్న ముందు తిలకు స్వరాజ్యనిధికింద వసూలుచేయవలసిన రెండులక్షలరూపాయలను గురించి చర్చింపవలెననియు తరువాత మిగిలిన సంగతు లనుగురించి ఆలోచింపవచ్చుననియు దెల్పిరి. ఇటుల తెలుపుటలో కాకినాడ ఆహ్వానసంఘమువారి వద్దనుండి వచ్చుదబ్బును గురించి ప్రస్తుతము వదిలివేయవలెను. ఆసంగతి 28 తారీఖున కాకినాడలో తీర్మానించబడుననియు, ఆంధ్రదేశమున గట్టిగా పట్టుబట్టి వసూలుచేయవలెనని నాలుగులక్షలరూపాయల వసూలు చేయవచ్చుననియు, గాని తమస్నేహితులు ప్రస్తుతం రెండు లక్షలు చాలునని చెప్పినందున అంతఅయినను తప్పక వసూలు చేయవలెననిమాటా నడిపిరి.

ఈ తీర్మానమును వెన్నెలకంటి రాఘవయ్యగారు బల పరిచిరి. డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యముగారు ఆమోదించిరి.

దిడుగు నరసింహంగారు, సాంబమూర్తిగారి తీర్మానము కన్న తాను నోటిను యిచ్చియున్న తీర్మానమును ముందు తీర్చింపవలెనని కోరగా, అగ్రాసనాధిపతి సాంబమూర్తి గారు ఉపపాదించిన తీర్మానప్రకారం అన్ని తీర్మానములు వాప బడినవనియు, గనుక తన అభిప్రాయప్రకారం సాంబమూర్తి గారి తీర్మానము ప్రధానమున తీర్చింపుట అవసరమని తోచి నవిగాన దానిని ముందు తీర్చింపవలెననిరి.

ఆంధ్రరాష్ట్ర గోపాల కృష్ణయ్యగారు ఆదాయ వ్యయ పట్టికను ముందు తయారు చేయమని కోరిరి.

కార్యక్రమమును నిర్ణయించుట.

మరల దిడుగు నరసింహంగారు, సాంబమూర్తిగారి తీర్మానము నెదిరించుచు ఎందునిమిత్తము ధనము ప్రోగుచేయవలయునో ప్రధానమున నిర్ణయింపవలయుననియు అటుల నిర్ణయించుటలో గత మాడు సంవత్సరములలో జేసిన నిర్ణయకార్యమువలె గాక దృఢప్రయత్నములను చేయు ఏర్పాటులు చేయవలయుననియు, ఆదాయము పవిత్రమంతయుగ నుండినవో ధనము సమకూర్చుగల మనియు మాడువత్సరములు కార్యమును చేయక వృధాగా కాలము గడిపితిమనియు, దెలిపిరి.

శ్రీయుత య. మంగయ్యగారు తీర్మానమునుబలపరచుచు యిట్టి తీర్మానముయొడ తనకు విశ్వాసము లేదనియు కాలమంతయు వృధా పోనిచ్చితిమనియు, గనుక రెండులక్షలు ప్రోగు చేయవలయు ననుదృఢసంకల్పము కలిగియుండువలెననిరి.

శ్రీ భవిషిషాటితస్యనారాయణగారు తీర్మానమును బల పరచుచు అనేకముక్కు విధానములను తయారుచేయుట పరిహాసా స్పదమనిరి. ఇట్టి విధానము లనేకములు తీర్చింపబడెననియు, నిష్పన్నమోజనము లని గాననిరి. మహాత్ముడు మాపినదే నిజమైన విధానమనియు మాతృదేశమును బానిసత్వమునుండి విముక్తి చేయుటకు సోదరసభ్యులను ప్రార్థించుచు, అనవసరమైన ప్రసంగములకంటె కృషిలంపుట యెంతయో లాభకరమనియు నుడిపిరి. ధనము సమకూరదని తా నెంతమాత్రమునిస్సహచెందలేదనియు, ఖద్దరు పనిచేయుటకు దేశమందుడబ్బు అనవసరమనియు, నిజమైన ఖద్దరుపనిచూపుచో లక్షలు, లక్షలు, బజాజిగారు మరిపించుననియు తెలుపుచు దేశభక్తుడు పూనినచో కొన్నిలక్షలుసమకూర్చగలరనియు దేశము అట్టి త్యాగమును చేయుటకు సిద్ధముగ నున్నదనిరి.

శ్రీయుత కాశీశ్రీరావుపంతులుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు ఆంధ్రులు స్వరాజ్యసంస్థాపననిమిత్తము అధికోత్సాహముతో నున్నారనియు, కాకినాడలో జూపిన ఆంధ్రుల వుత్సాహమే దీనికి నిదర్శనమని దెలిపిరి. ధనము ప్రోగుచేయగల మనియు అందుకుగాను చెరుకై నవనియు, పనిచేయగల నొక సంఘమును నిర్మాణము చేయవలయునని తెలిపిరి. ఖద్దరుకాఖ, విచ్చిభటసంఘము, ఆర్థికకాఖలును, తీవ్రమైన కార్యక్రమము నవలంబించునట్లు, చేయవలయునని చెప్పిరి.

తీర్మాన మంగీకరింక బడుట

ఈతీర్మానముపయి కొంత తీవ్రమైన చర్చ జరిగినతర్వాత అధికసంఖ్యకులచే ఆమోదింపబడెను.

రెండవదినసమావేశము

తిరిగి ఈసభ మరునాడు వ్రధము 7 గంటలకు సమావేశమయినది. క్రిందజేదినము ఆమోదింపబడిన తీర్మానము (రెండులక్షలు స్వరాజ్యనిధికి వసూలుచేయుట) పయినను, ఆ నిధిని వసూలుచేయుటకు గల సాధన సంజీవినీగూర్చియు చర్చ ప్రారంభమయ్యెను.

శ్రీయుత దిడుగు నరసింహారావుగారు, 12 లక్షలు రూపాయలు ఆరుసంవత్సరములతర్వాత తీర్చిది పరతుపయి అప్పుచేసి తీసికొనిరావలయుననియు, ఆ పయినమును ఖద్దరు పయి వినియోగింపవలయు ననియు నుడిపిరి.

శ్రీయుతులు అన్నాప్రగడ కాశీశ్రీరావుగారు, అట్లు చేయుట కేవలము వర్తకనరలిగా నుండు ననియు, అది తనకు నచ్చలేదనియు నుడిపిరి.

ఈ తీర్మానము వోటుకు పెట్టబడెను. అధికసంఖ్యకులచే త్రోసివేయబడెను.

బర్మా ఆంధ్రులసహాయము

శ్రీయుత దేవగుప్తం భాస్కరరావుగారు “బర్మాదేశమునకు రాయబారముగా ఒక సంఘము మాదిరి ఏర్పడి వెళ్లి అచట నివసించుచున్న ఆంధ్రులవద్ద తిలకుస్వరాజ్యనిధికి వసూలు చేయవలెనని తీర్మానించుచున్నార” అని ఉపపాదించిరి.

శ్రీగొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగారు వ్యతిరేకముగ చెప్పుచు, అచట వారిసహాయము గోరు జాతీయ ప్రతిష్ఠాపనలకు చాలగలవనియు, మనదేశములో 2 లక్షలు వసూలుచేయగలమనియు చెప్పిరి.

తీర్మానము ఓటుకు పెట్టగా వీగిపోయెను.

స్వరాజ్యనిధిని వసూలుచేయువిధము

పతిజిల్లా వసూలుచేయవలసినదబ్బు మదింపువేసి ఆమెత్తమును వసూలుచేయవలసిన బాధ్యత, ఆయాజిల్లా అధ్యక్షుడు, కార్యదర్శులవై వేయవలయునని టి. పరమానందముగారు ఉపపాదించిరి.

శ్రీయుత బులును సాంబమూర్తిగారు యీక్రిందిగవరణము ఉపపాదించిరి. “జిల్లాఖర్చులకు తిలకు స్వరాజ్యనిధికి గడప రూపాయలు వసూలుచేయవలయుననియు, రెండులక్షలు వసూలు చేసి రాష్ట్ర ముఖ్యకర్తలను గా నుంచవలెననియు, వేరే ప్రత్యేక నిధిని వసూలుచేసి జిల్లాఖర్చు లకొరకై వుంచుకొనవలెను”

ఇది వైతీర్మానమును సవరణకాదనియు, ప్రత్యేకతీర్మానమనియు అధ్యక్షుడు నుడిపి, ప్రత్యేకతీర్మానముగా చర్చ చేయవలె ననిరి.

శ్రీయుత కాశీశ్రీరావుగారు ప్రతికూలముగ మాట్లాడిరి. ప్రతియింటికి ఒకరూపాయచొప్పున వసూలుచేయుట ఆలస్యమనియు, చాలమంది ఒకరూపాయకంటె నెక్కువ యియ్యగలిగిన వారు గలరనియు, కొందరు ఏమియియ్యలేనివారు గలరనియు నుడిపిరి.

శ్రీయుత ఆత్మహూ గోవిందాచార్యులుగారు కూడ ప్రతికూలముగ మాట్లాడిరి.

శ్రీయుత అంచె శివయ్యగారు సాంబమూర్తిగారి తీర్మానమును బలపరచుచు, తిలకుస్వరాజ్యనిధికి దైవమును ధాన్యమును యింటింటికి తిరిగి వసూలుచేయుట సులభమేగాక ప్రతిగృహము నకును స్వరాజ్యసంక్షేమము తీసికొని వెళ్లినవార మగుదుమనియు నుడిపిరి.

శ్రీయుత హరిసర్వోత్తమరావుగారు తీర్మానము చాల కష్టసాధ్యమని నుడిపిరి.

రాష్ట్రీయసభ్యులనుండి విరాసములు

వేలూరు కాపురస్థులైన శ్రీయుతులు శివరామకృష్ణయ్యగారు అట్లుచేయుట దుస్సాధ్యమనియు, రాష్ట్రీయ కార్యకర్తల సంఘసభ్యులు ప్రతివారము 50 రూపాయలకు తక్కువగాకుండ తిలకు స్వరాజ్యనిధికి యియ్యవలెననియు, అట్లుచేసినవో 800 మంది సభ్యులు కనీసము 1500 రూపాయలు యియ్యగలరనియు నుడిపిరి.

అధ్యక్షుడు, యీ అభిప్రాయము బాగుగా నున్నదనియు, కాని చాలమంది సభ్యులు చాలబీదవా రనియు, పూటపూటిగా గూడ లేనివారుగలరనియు ప్రతివారము సాధారణముగా త్యాగ శీలురనియు అట్టివారివై ఈ భాగము వైదుట కూరమనియు, కొందరు యియ్యగలిగినవారు యివివరకే వారికి సామర్థ్యముల కొద్ది, యిచ్చుచు న్నారనియు నుడిపిరి.

శ్రీయుతులు కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు. నెలవిచ్చిన దంతయు సమం జనముగ నున్నదనియు సంఘసభ్యులుగా నున్న భాగ్యవంతులు ఎప్పుటికి వెనుకజేయవలెననియు, తాను సంవత్సరమునకు 2000 రూపాయలు యిచ్చుచున్నారనియు, శ్రీ పటాభి సీతారామయ్యగారు, శ్రీ వేమవరపు రామదాసుగారు మొదలైన వారుగూడ యిచ్చుచున్నారనియు నుడిపిరి. కొన్నిలక్షలరూపాయలు ఆఖిలభారత ఖాదీబోర్డువారు యియ్యబోవుచున్నారనియు అందులకు ఖాదీపని అత్యధునికముగ జరుగగల దనియు చాలామంది ఖాదీప్రచారము జేయుటకు అవసరమనియు, ఎట్లు దృఢమైన పని జరుగగలదో దానివై చర్చ జరుపవలసినదేగాని అనత సరముగా వాగ్వియము చేయలేదనియు, తీవ్రమైనపని జూపి ఆంధ్ర దేశమునకు గొప్పప్రభావతి తీసికొని రావలె ననియు నెలవిచ్చిరి.

తీర్మానము.

వై తీర్మానములయొక్క భావమును తెలుపుమటః తీర్మానమును ప్రయమలసినదని ప్రార్థింపగా శ్రీయుత గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగారు యీ తీర్మానమును ఉపపాదించిరి.

“మాకు స్వరాజ్యనిధికి రెండులక్షల రూపాయలు వసూలు చేయవలె ననియు, వేరే ప్రత్యేకనిధిని వసూలు చేయకూడదనియు, కార్యనిర్వాహక నర్తకుల వారిచే నిర్ణయింపబడు మొత్తమును ప్రతి కార్యకర్తనుండల సంఘము వసూలుచేయవలెననియు, ప్రతి యింటికంటికి తిరిగి వసూలు చేయవలెననియు

నూటికి 85 జిల్లాసంఘమునకును, 10 రూపాయలు రాష్ట్రీయ సంఘమునకును అభిలభ్య రత సంఘమునకును పోషణయును"

మహారాష్ట్ర ప్రభుత్వము పంతులు, నాగేశ్వరరావు పంతులు, కొండ వేంకటప్పయ్యపంతులుగారు ఉపసంఘముగా నేర్పడి ఆంధ్రజిల్లాలలో తిరిగి పూలుచేయవలె నని తీర్మానింప బడెను.

కాంగ్రెసు సభ్యులను జేర్చుట

తర్వాత యాక్రింది తీర్మానము ఆమోదంపబడెను.

"శ్రీ బ్రహ్మ మొదటి తేదినండి తీవ్రమైన ప్రచారము జరుగ వలయుననియు, అట్లు చేయుటకు తాలూకా కోక ప్రచారకుని నియమింపవలయుననియు ప్రతిజిల్లాలోను శ్రీ బ్రహ్మ 1 వ తేదినండి, మాడుమానులవరకు నెలకు 500 రూ॥ వినియోగింపవలయు ననియు ఆంధ్రదేశము మొత్తముమీద రెండులక్షలు కాంగ్రెసు సభ్యులను రెండువేల వాలంటీర్లను యేప్రియలు చివర తేది లోపుగా చేర్చవలెను."

ఆహ్వానసంఘమునుండి ఋణము

ఈక్రింది తీర్మానము అధ్యక్షుడు ఉపపాదించెను.

"1000 రూపాయలు కాకినాడ కాంగ్రెసు ఆహ్వాన సంఘమువారివద్దనుండి వారు లెక్కలు చూచుకొనునంతవరకు ఆపవగా వున్న కొనవలెను" ఆహ్వానసంఘమువారివద్ద నుమారు 30 వేలరూపాయలు గలవనియు, దేశరాధననిమి త్రమే వారు రాష్ట్రీయ సంఘమునకు యవ్వలరనియు, తిరిగి వారికి అవసరమగువో రాష్ట్రీయ సంఘమువారు యిచ్చుటకు సంజేహము లేదనియు నుడివరి.

శ్రీయుతులు యద్రమల్లి మంగయ్యగారు, కాకినాడలో గల ఆహ్వానసంఘసభ్యులకు మహాత్ముని ప్రతిమను నిలుపుటకై కుతూహలము వున్నప్పటికి లెక్కిన ఆంధ్రసోదరుల అనుమతి తోనే అట్లుచేయుటకు వారు సిద్ధముగా నున్నారనియు మీయి ప్తములేకనే వారు చేయరనియు, ఆగౌరవమును మీరు దక్కుచు కొని, వారికి అసంతృప్తికరములేకుండా చేయవలెననియు, తొందరపడి ఏతీర్మానమును చేయవలదనియు, కైకము రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారి వైసను, కాకినాడ సోదరులకు ఆకా థంగము కలిగించకుండయు, కాకినాడలోజరిగిన ఆంధ్రదేశము లోని మొదటి దేశమువహజనభ చిరస్మరణీయునుగ నుండు నటుల చేయవలెననియు నుడివరి.

నాగేశ్వర రావుపంతులుగారి సూచన

శ్రీయుతులు కాకినాడను నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు మాడ, కాకినాడసోదరులకు వ్యతిరేకముగా చేయుటకు తనకు మనస్సురెంచుటలేదనియు, పయికమును ఒక బ్యాంకులో నుంచుటకు బదులు రాష్ట్రీయసంఘమువద్ద నుంచుటలో గల హా యేమియో దురూహ్యమనియు యేది యెట్లున్నను, ఆ పయికము తోలివదలి పేరును, దేశభక్తుడును కలసి ఏవలెనను అప్పటిని కొనివచ్చి కాంగ్రెసుపని సాగించెదమనియు చెప్పిరి.

ప్రచారకుల గౌరవవేతనములు

అసానుకూలయంతయు కాంగ్రెసు ప్రచారకులకు గౌర వవేతనములను ఏర్పరచుటలోనే ముగిసెను.

శ్రీ నాగేశ్వరరావుగారు "జిల్లా కాంగ్రెసువారు 50 రూపాయలవరకు వేతనముల నిచ్చుటకును, రాష్ట్రీయసంఘము వారు 100 రూ॥ వరకు మాత్రమే యిచ్చుటకు అధికారము గల వని" తీర్మానమును ఉపపాదించిరి.

శ్రీభీమకృష్ణారాయణగారు ప్రతికూలముగ మాట్లాడిరి. 50 రూ కంటే ఎక్కువగా ఏప్రచారకునికి వేతనము యివ్వకూడనని. ఈసంవత్సరము రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము ఆపవతో పనిని ప్రారంభించుచున్నదనియు, యంత వివిధగా వేతనముల నిచ్చుట చేతను, కొంతమందికి ఎక్కువగాను కొంతమందికి తక్కువగాను యిచ్చుటచేత ప్రచారకులలో అనవసరమైన అసంతృప్తి కలు గననియు యివి చాల చివరచేయాలియుననియు నుడివరి. అది యుగాక 50 రూ॥తో ప్రచారము చేయుట ఒక గొప్ప త్యాగ ము గాదనియు అంతకంటే ఎక్కువ తీసికొనుట కేలము 'మాత' లోకానికియు చెప్పిరి.

మరియొక ప్రతిపాదనము

ఒక సవరణను "ప్రతిప్రచారకునికి రిమా చొప్పున కుటుంబములో ప్రతివారికి జీవనభ్యత్నము, లేక ప్రతిప్రచారకునికి 100 రూపాయలు జీతమివ్వవలెను"

శ్రీయుత బులును సాంబమూర్తిగారు ఉపపాదించిరి. అధ్యక్షుడు మొదటకొని క్రిందప్రచారకునివరకు వేతనము తీసి కొనుట గౌరవగని ఎంచువో మొదటిభాగము మిగిలినవొప్పుకొన వలసినదని నుడివరి. నాసోదరుడైవట్టియు లక్ష్మీకృష్ణుడైవట్టియు

శ్రీయుత జెజువాడ చంద్రశేఖరరాజుగారుమాడ కొంతవేతనమును తీసికొనినచో సమంజసముగా నుండుననిరి.

ప్రచారకునికి తక్కువ మొత్తమే సరిపోవు తక్కువేయచ్చి ఎక్కువకావలయున్నవారికి ఎక్కువయచ్చివహా గుగకవుండును 2000రూ॥ మొదలు 400 రూపాయలవరకు, పంజాబులోను సంత యుక్తరాష్ట్రములలోను యిచ్చుచున్న సంగతి మీఅందరకు విక దిషే. అందరును యీసవరణను అంగీకార మివ్వవలయుననిరి.

తీర్మాన మంగీకరింపబడుట

అధ్యక్షుడు "శ్రీ నాగేశ్వరరావుగారి తీర్మానము చాలచివరణయొక్క ఫలితమనియు, ప్రచారకులయొక్క కష్ట ములు చాలగలవనియు అందుచేత ఆతీర్మానము సర్వజనాంగీ కారము బడయవలెననిరి. సవరణలు ఉపసంహరింపబడెను. తీర్మా నము సర్వజనాంగీకారమయ్యెను.

"4 మహాత్ముడియ ప్రచారకులను ఏర్పరుపవలెననెడి" శ్రీ నాగేశ్వరరావుగారి తీర్మానముగూడ సర్వజనాంగీకారమయ్యెను.

అ॥ భా॥ జా॥ సంఘమునకు ఎన్నికలు

ఈపురమును రాజీవామా నిచ్చిన శ్రీయుత అంచె శివ య్యగారి స్థానే అభిలభ్యారతసంఘమునకు శ్రీ డాక్టరు నుబ్ర వ్యాఖ్యంగారిని ఎన్నుకొనవలసినదని అధ్యక్షులు గౌరిరి. తీర్మానము ఆమోదంపబడెను.

శ్రీ దేవరకొట సంస్థానాధీశ మాతృనిర్వాణము

సీ॥ ముక్త్యాలభాపాలపుత్రికామణి వామ జనియించి వంశప్రళయి గాంచి దేవరకొట పృథ్వీనాథసతి వామ నలరాజి మునుకీర్తి నారితేరి నేటిభూవరు నంగీనిడు ప్రసాదాభ్య నుతుం గాంచి సౌఖ్యంబు చూడలాడి మహితసత్కార్యనిర్వాణంబు పురముల గాంచి యెనలేని ఘనత నిలిపి

తే॥ గీ॥ భవ్యబృందావనపురి తృప్తభవనమందు నటువదేదెండు ప్రాయంబునందె సర్వ బాంధవాత్మజదోహిత్రవర్గ మరయు ప్రాణముల వీడి తొంతటి భాగ్యమవృత్తి.

సీ॥ నిత్యధర్మవ్రతనిరత వీ పయటకు పరగజాప్రజల భావములె సాక్షి ధారుణి పరమసాధ్వీరత్న మనుటకు భవ్యవృత్తినందె ప్రబలసాక్షి దేవతాభక్తి యధికమన్న రాష్ట్రంపు దేవోత్సవంబులు గావెసాక్షి నిఖిలపాదపూజనీయ వీ పయటకు ప్రజలు నేడిడెడు బాష్పములె సాక్షి

తే॥ గీ॥ సాక్షు శీలల నీదు యశంబె సాక్షి సర్వసద్గుణవ్రాత! వికాలవాదయ! కన్నబిడ్డలచందాన మున్ను గాంచి జనుల విడి నేడు వివి కల్లు చనితివమ్మ.

తే॥ గీ॥ పుణ్యకార్యాలవరణులైన పుడమిజనుల స్వప్నవేపురపురికి తేర్చు కౌంభక్త వరుడు డీ వికలాత్మ్యంబు పరమసాధ్వీర గృహను గాంచి యాత్మకు కాంతి నిడెడుగాత.

కాత్తి

హిందూవిశ్వవిద్యాలయము

జనవరి 28:—భాస్కరైం శోదా గ్రాన్థక మహారాజుగారు జనవరి 28 తేదీ జరుగ ప్రత్యేకశబ్దకావ మహోత్సవమునకు వచ్చుటకు కర్ణులగుదురు. అప్పుడు హిందూ విశ్వవిద్యాలయమువారు వారికి గౌరవార్థము డాక్టరు ఆఫ్ లెటర్లు అనుపట్టము నొసగుదురు.

రు 55,000 ను అవహరించుట

అమమ్మవారాద్, 28 జనవరి:—ఇండియా పెంటిల్ బ్యాంకు యొక్క స్థానికాల క పీయరు యింటియల్ బ్యాంకు నందరు 55,000 తో నచ్చుచు త:తో కచ్చుచున్న బం టోతుకు అవైకనునిచ్చి తానొక హిందూ పాఠశాలనిర్మింపయె ను. తాను తిరిగి వచ్చు పుట్టి బం టోతులేను. వైకనులేను. (ఆ. వై)

గాంధీమహాత్ముని యారోగ్య పంచరత్నములు

[రాజా యం. భువంగరావుగారు]

మ. చతురంగభోధిపరిధిధూరితము శ్యామించి, లోకాన ప్రతిష్ఠాపరశీర్షభౌమ పదవీ కల్పభ్రష్టుం గాంచి యం చికిత్స ప్రథంగొన్న భూపవిజయశ్రీగమ్యుడై మేదుర తీతిధివ్యోమయశోవ్రతస్తి కేయలచెకొగాంధీగృంధ్యవై చ. జలకుండు పొట్టెగోసిన వసోద్రము లేదనుచో వాదముం బొడి బడించి వీరి ఋతము స్వేలయంపంబోలు దైవపు క్షరనిజమందు గూడ గలసంబుంబులైనపుడు; కానిచో దురితి హింసగాంధీ మహీతుం గలగంపంబుంబు ధట్టునే! చ. తీతిని బరోవకారముఁజెరియ, స్వాగృహరన్నిబుద్ధి నం తితిహిత కర్తవ్యంబు, లహుధర్మవిచక్షణ, కాంతివృత్తియు న్నతిమతి, ప్రాణదాతృత్వ, భువత్వము దాంబిహే! నిజంబొ యీ యతులనకందు గాంధీనిగంపుఁదీక్షుఁడెల్ల దైవనాన్ మ. అపాఞంబున గాంధీదేవు నిడి, లోకావధూతంబు గొన్న నే లివాల్టూ లెకయేరి నుఖ మెలింగుంబు; రిల్లడై న య్యోభు: గారనుపాపి విద్యుదక; లోకాన్ని నాడులు పా వనమన్ భాగ్యముసౌఖ్యమునె జన మనర్పంబానందచాచన్ చ. కుడువకత్రావతుండ గడుఁ గూర్చి జూచినయట్టివాఁడునున్ మునుక శబ్దమండ గడుఁ బూరికబోచియట్టివాఁడునున్ విడువ, వేఁతుండెరవేడుకగాంచినయట్టివాఁడునున్ దడయక తప్పకుండ నుఖదాన మొసంగెడు నిల్లుగాంధీన్.

గోదావరిజిల్లాబోర్డు - ఆదియాంధ్రపాలేనిధ్యము

ఈజిల్లా బోర్డులో శ్రీ గవర్న మెంటువారు ఆదియాంధ్రులకు ఒక ప్రతినిధి పదవి నొసంగిరి. అట్టిపదవి నుమారు 8 మాసముల నుండి కాలియున్నట్లున్న నేటివరకు మా ఆదిమాంధ్రులకు నియ మించక పోవడము కడుచిచారము. ఈపదవికి మాసోదకు లగు ప్రభుత్వ రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు మొదటగానున్న మ. జా. రా. శ్రీ. ఉండు తాతయ్యగారిని తిరిగి జిల్లాబోర్డుమొదట యగా, జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు రికడుండు చేసిట్లుగా తెలియచున్నది. మాసోదకు లగు ఉండు తాతయ్యగారు 3 సం॥ నుండి, రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు మొదటగా నుండి మా సంఘమునకు ఎంత ఉపకారము చేసిరో, విచారించక తిరిగి జిల్లాబోర్డు మొదటగా రికమెండు చేయుటకు కడు విచార కరము. ఉండు తాతయ్యగారు మూడు సంవత్సరములకుండి తాలూకాబోర్డులో ప్రతినిధిగానుండి, మాసంఘమునకు కించి త్రియూ ఉపకారము చేసియుండలేదని యథార్థముగా చెప్ప గలము. శ్రీ ఉండు తాతయ్యగారు, కృద్ధు. వీరి తిగినచదు వులేను. ఇటువంటివారు పోజున మాంఘమునకు యేమి ఉప కారములు జరుగగలవు? కావున శ్రీగవర్న మెంటువారు మాసంఘ మునకు ఉపకారములు జరుగలేనని ఉద్దేశ చింత మాసంఘ ములో చదువుకొన్నవారిని నియమించి, మాసంఘమునకు ఎక్కువ ఉపకారము చేయవలెనని నమ్ముచున్నారము. శ్రీగవర్న మెంటువారు నియమించు ప్రతిసంఘములోనున్న చదువు లేనిమాసోదకులను నియమించుటచే, మాసంఘమునకు యేదిధమైన ఉపకారములు జరుగక, కడుచింట్లయివచ్చును. ఇకముందు నుండి ఆవిధముగా శ్రీ గవర్న మెంటువారు చేయ గని నమ్ము చున్నారము.

శ్రీ గవర్న మెంటువారు చెప్పితే కాసనిర్వాణసభలో ఆంధ్రదేశములోనున్న మా ఆదిమాంధ్రులకు ఒక ప్రతినిధిపదవి యిచ్చియున్నాడు. ఇట్టి పదవిలో మా క్యూలిసోదకులకు మహారాజ శ్రీ జరాలశెట్టి దేవేంద్రుగారిని నియమించిధిం బకు శ్రీగవర్న మెంటువారికి స్వాగతపూర్వక వందనము ల్పొందుచున్నారము. మహారాజ శ్రీ నరాలశెట్టి దేవేంద్రుడు యం. యల్. సి. గారు ఆంధ్రదేశములో ఎన్న ఆదిమాంధ్రులందరికి తెలిసియేయున్నారు. ఇకయందుండి శ్రీగవర్న మెం టువారు మా కొనింగు ప్రతినిధిపదవులు మహారాజ శ్రీ నరాల శెట్టి దేవేంద్రుడు యం. యల్. సి. గారియొక్క అభిపాశ ము తీసికొని, చదువుకొన్నవారిని ఆయా సంఘములలో నియ మించెదని గవర్న మెంటువారిని ప్రార్థించుచున్నారము. ర కివాడ. బోడ చిట్టెయ్యి.

(కమల "ఆరోగ్యభాగ్యము" సూక్తపద్య మని రామ
గణా భారతములందలి యాదాహరణములు సూచించుచు మిడిల్
ఆఫ్ థోపాధ్యాయులగు మ|| రా|| శ్రీ|| బల్లారి కృష్ణప్పగారు
రాకయనకావ్యము మొనంగిరి. మిడిల్ స్కూలు గానీకాస్త్రీపా
ధ్యాయులగు మ|| రా|| శ్రీ|| వర్మకాధిగారు, ఆరోగ్యము,
ఆకారోగ్యమును గనబరచిదు రెండు గ్రామములపై పటములను
లిఖించి సభకు జూప దెచ్చియుంచెయిందిరి. చెన్న పురి ఆరోగ్య
సంఘమువారు ఆరోగ్యవిషయమై (వాయి. చిన నీతిస్కాంతముల
తో గూడిన పటముల నచ్చటచ్చట గోడల కలిపించబడియుండె
ను. తరువాత మ|| రా|| శ్రీ|| రెడ్డిపల్లవగారు అతిమాధురవాణి
కావ్యాంశము నొక్కాయలను రాసమొనగి తేనెగూడెను ముచిం
చిరి. ఆరోగ్యసంఘమువారు కుఠముగమున్న బాలబాలికలకు
మనుకు లొసంగిరి. దర్శింపకచ్చినరెడ్డిపట్ల కుక్కావలం దుక్రము
పదవి నిర్వహించిన తాంబూల మనెడి మర్యాదభూషణము
లొసంగబడెను. శ్రీ నివాకక భర్తృపత్ని
యును, మ|| రా|| రా|| బోగరావు సహధర్మిణి
యును, అగ్రాసకాధికర్య కార్యదర్శి కత్తములను బూనిన
సీమంతినీసంఘమును జేర్చి ఆరోగ్యవిషయమై ముచ్చటించి ఆ
రోగ్యవారముపటములను ఆరోగ్యదిన వారముదినలందును సమా
జేశ్వర కార్యములు నెరవేర్చుకొనిరి. సభ మా|| మ|| రా|| శ్రీ||
సాయిమూర్తి అయ్యగారు ఈ సభకు సగ్రహకాధిపతులగు
నండిరి. డాక్టరు మ|| రా|| శ్రీ, శంకరలింగం పిళ్లెగారు పాఠీను
లు|| మ|| రా|| శ్రీ, శ్రీనివాసకగారు హెల్పరులు|| మ|| రా|| శ్రీ||
బోగరావుగారు సహాయులుగ నుండిరి. పాఠశాలల ప్రధాన
పాధ్యాయులు, సహాయపాధ్యాయులు చక్కగ సహాయ మొన
రించినందున ఈ కార్యము జయభద్రముగ జరిగెను.

అత్యవసరము	20 ఏప్రిల్ ను 115-0-0	120-0-0
అత్యవసరము	ఏప్రిల్	ఏప్రిల్

వ్యవసాయ సంఘము

పెంగుళూరు సభ

మహారాజాగారి స్వాగతము

దొంగురూరు, జనవరి 2:- ఇండియా వ్యవసాయ సంఘము యొక్క 18 వ సభ ఈ యందలియను దొంగురూరులో ప్రారంభమయ్యెను. మైసూరు మహారాజాగారు ప్రారంభించిరి. ఇండియా వ్యవసాయ సంఘము సలహాదారులు ఎస్. మిల్లిగాను గారు తమవారి అధ్యక్షతన వ్యవసాయము చదివెరి. హిందూదేశముయొక్క అన్ని భాగాలనుండియు గొప్పగొప్ప ప్రజలు వచ్చి యుండిరి. ఈ సభాసభ దీక్ష మహారాజాగారిలో నాడ అనంత మైసూరు రెసిడెంటు, జివాన్ ఎ. జర్. బాబ్జీగారు, మైసూరు అగ్రికల్చరల్ డెవలప్మెంట్ బోర్డు సభ్యులగు మార్షియండిరి.

హిందూదేశ సంస్థానములలో ప్రథమసభ

సంఘమువారి స్వాగత మిచ్చుటలో మైసూరు మహారాజాగారు వ్యవసాయసంఘమువారు సంస్థానములలో సభ్యులయి యుండియు మొదటిసారియని చెప్పెరి. హిందూదేశములోని మూడుసార్లు జనము ఆ భారతదేశము వ్యాప్తమున ఇంతటి సభ ముట్ట మైనదే నున్నది. మైసూరు యంతరంగముల ఆధారములను వి. మాల్దార్ మను యా పరిశ్రమ అభివృద్ధి కోసం వచ్చుట హిందూదేశ విద్యుత్కృత్తిని చాల సహాయము చేయును. కావున బలమైన పృథ్వీములలో వారి నివారణలు సాగింపుచున్నది మహారాజాగారు ముగించెరి.

మిల్లిగానుగారి ఉపన్యాసము

తమవారి మిల్లిగానుగారు ఉపన్యాసించు వ్యవసాయ సంఘమువారిని మైసూరుకు విజయముగ మిదుమిట్టి వారి సభకు అధ్యక్షత వహించుటలో మహారాజాగారు కలబరిన ప్రేమకుసభ్యుల సంతోషమును తెలిపెరి. మహారాజాగారు చెప్పినట్లు యాసరి సంస్థానములో జరుగుచున్నది మొదటి సారి. అయినను మహారాజాగారి అధ్యక్షతవహించుటకు గూడ విడియే మొదటిసారి.

“ఈసమయము గొప్పది. ఆ త్యాగజన నిత్యమిది. హిందూ సంస్థానములలో మైసూరుకు గర్వముండుట వ్యాపించును. ఇచ్చట విద్యాభివృద్ధియెక్కువ. సహకారము బలముగా జరుగుచున్నది. కాత్రుకలకోసము తగిన స్థానమున్నది. వ్యవసాయ సమస్యలను సూక్ష్మము వ్యవసాయ కృషివారు సంస్థానములో చేసిన తమతమగూర్చి తెలిసికొనుటకు మనకు మహారాజాగారు అంతర్యములలోనిదియగుట మనము ధన్యులము.”

డబ్బు యిబ్బంది

మిల్లిగానుగారు తమవారి సంస్థానములలో కొన్నిముట్టలను చెప్పెరి. వారిట్లు చెప్పెరి “వెలక సారి. మనము కలిసికొని నప్పటినుండియు, అర్థికపరిస్థితులు సరిగా లేకపోవుటవలన వ్యవసాయకావుల చాల కష్టముగా నుండెను. ఈసీతి యిటులనే నిలచిపోవుట కలదు మున్నది. ఎంతటి యెరువును యీ కావు అభివృద్ధి కోసం కేటాయించుట అడుగుజారునకు డబ్బుయిబ్బంది కనబడుచున్నది. ఈ ఖాళీలకు ముడివారిని క్షమాంతుచేయుట ఇండియా వ్యవసాయ వర్గములో 9వదిని, సివిల్ సర్వీస్ కౌన్సిల్ మండికిరి క్లింపబడినది. ఇండియా వ్యవసాయ వర్గములో యింతకు 41 స్థానములు ఖాళీ లున్నవి”.

ప్రసాసంఘము పెంచుటయగు, ఇండియా వ్యవసాయ వర్గములోని ప్రజల మొదలుగుటగాను కట్టడములకు ప్రైవేటు సమితులయగు, నేటు వెకటిగారి అనుమతి పొందిన ధన సేమితే ప్రారంభించి జేయబడినది. అయినను పట్టణములకు ఆ సేమితే సాఫ్ట్వేర్ డైరీయంగులలో ప్రైవేటులకు ప్రారంభించబడినది. వెకటిగారి ఉద్యోగములకు తూడ తాలాటి ప్రయోగము నిర్వహించు మైక్రోవర్గర ఏర్పాటునైది.

మిట్టల సభలో వచ్చిన తలచినయెడలను సూక్ష్మమిల్లిగానుగారు చెప్పెరి. తిరిగిసంఘములతరఫున మహారాజాగారి తుదకు అర్పించుచు ముగించెరి. (ఆ. పే.)

బొంబాయి గవర్నరుగారి కార్యనిర్వాహకసభ

బొంబాయి 21:- ఈ కార్యనిర్వాహకసభలో సభ్యులుగా నున్న అనంత బారెస్సు గారు అన్నపూర్ణ వ్యవసాయ పోషకులకు బొంబాయి పోషకుల అధ్యక్షులగు డి. ఆర్. కే. కే. గారు వారి విధులు సభ్యులగుదురు. (ఆ. పే.)

*****

Grand Reduction Sale till the end of January

బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహముపంతులు

గారి పుస్తకముల నెట్టు రూ 16 లు విలువగలది

రూ 10 లకే యివ్వబడును.

శ్రీ పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారి సాక్షి నాలుగు భాగములు, వారి యితర నాటకములు మావద్ద దొరకును

భీష్మపత్రిక:- కర్తముల్లాది సూర్యనారాయణశాస్త్రి చక్కని క్రొత్తనాటకము. వెల రూ 0-12-0 లు మాత్రమే.

కన్నపుదొంగ, పగటిచుక్క, అగ్గిరాముడు మున్నగు పరిశోధక నవలలు, అనేక క్రొత్త నాటకములు, నవలలు మొదలగు పుస్తకము లన్నియు మావద్ద దొరకును. సరస్వతీ వాచకములు, (Approved by the Text-Book Committee Madras) ఒక సైటు కటి మొదలు ఎనిమిదివరకు వాచకములు వెల రూ 2-12-0. అర్ధశాబ్ద పంపినచో క్యాటలాగు పంపబడును.

కె. యల్. యన్. సోమయాజులు, గోదావరి బుక్-డిపో, రాజమండ్రి.

*****

లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు

ఈ అమూల్యమైన మౌలిక మొదటికం కస్తూరి, కుంకుమపువ్వు, పచ్చకాయరసము, అతిమృదువైన ఈ మౌలికము చేర్చి తయారుచేయబడినది. ఆత్మకరమగు ఏకమృతకాని యిందులో చేయబడినది. కనీశిద్ధి, బాల్యము, బాలికలు, యవ్వములు తగలును, ముగిసినవారు ప్రతియొక్కరు దీనిని సాధారణరోగము లన్నిటికిని అనుపాదేయముతో వాడతగినది. దీర్ఘజీవ, బాల్యములకు ఇది సుజీవికర. వేసకు కలబుద్ధులకు అనుచున్నది. 250-300 మౌలికములకు బుట్టి 1 కి 0-4-0, 6 బుట్టుకు 1-4-0 బొట్టులగునవు. ఈ దిగువ రెండుపంపిన బొమ్మలములు అది ఏయే వ్యాధికి నుజుమిచ్చునట్లు రెండుపంపిన బొమ్మలకు యెలాటి సంతకము చేసెను. తప్పక వాడె చూడుడు. (1)

సారస్వతానంద:- రక్తకృద్ధి, బుద్ధివసాదిని, భావకక్తిని పెంపించును. బుట్టి 1 కి ధర రూ 1-0-0.

శాలిసూక్ష్మదయ:- చిన్నపిల్లలకు బలమిచ్చు దివ్యమము. శీఘ్రగానండును. గుణ మధ్యమము 0-12-0.

భావనబీక రసాయన:- పితృసంబంధమైన వ్యాధులు, వాంతులు, అజీర్తి కటాపచలైపోవును. రూ 1-0-0.

వాతగజకేసరిలేహ్యము:- సర్వకాలములకు అకలియందగించుటకు మలబద్ధకము మొదలగువాటికి నెట్టివది విక్షయరూ 2.

మా బొమ్మలముల గుణము ఒకసారి కొనినవారికి తెలియును. ఒకరకా మావద్ద కొనిన పిదప ఎన్నడును మావద్దకి కొనినదిని మావద్దకువచ్చును. సాశేపు వెంటకాచలపంకితులు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు, శ్రీ సీతారామవైద్యశాల, మైసూరు.

మౌనము, బాంబి:- 881 కలబుట్టివది, మౌనము ముఖ్యమనింపు. బాంబి అట్టినునుండి బొమ్మలములు వి. పి. గా పంపబడును.

కుమ్మకు తెలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-13-0

ఈ తెలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు, కుమ్మకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

చుండుకు నూనె

వెల సీసా 1-కి రూ 0-6-0 వి. పి సహా 0-11-0

ఈ నూనెను రాచిన చుండు పొట్టురాలుట, జిల, గోకుమ పుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెంట్రెకలకు హానిగలుగక చక్కగ జెరుగ గలదు అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

1924 సం॥ డైరీ ఉచితము

ప్రాసినవారికి ఉచితముగా పంపెదము.

అమృత కల్పము,

మిక్కిలి ఘాటుగల గ్రాహకము, జీవలకు పుచ్చుకో కచ్చుకు. వైద్యకావచ్చును, తలనొప్పి, వాతనొప్పి, అజీర్ణము, జ్వరము, బాంబి, జలుబు, కైకము, దగ్గు, ఉబ్బురము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, కడుపునొప్పి, పంటనొప్పి, రేణుకాటు, మొదలగువాటికి రామబోణము, ప్రత్యేకమునం దుండ దుండ. ఆ బొమ్మ (80 మౌతానుల) సీసా రూ 1-4-0 వారిక బొమ్మ సీసా 0-12-0 వారి బొమ్మ సీసా 0-8-0 వి. పి. భారీ ఎత్తికి రూ 0-8-0.

పి. జి. పి. అందు కింపెని, ఆయుర్వేదసమాజం, తెలవ. వెల్లూరు జిల్లా.

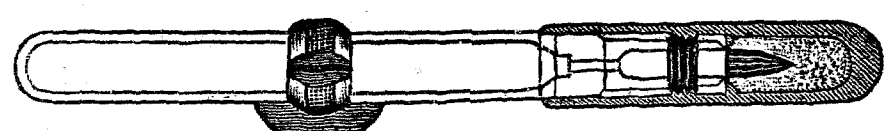
అమృతాంజనము

అన్ని నోవ్వులకు దివ్యమృతము
ప్రతిపాపులో దొరకును

చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుచెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

సెల్ ఫోన్ ఫిల్లింగు "ఆ గేట్" ఫ్రంట్ టెన్ పేనా

పాకా-టెన్ పేన్ ప్రపంచమునందు, నూతనఫక్కి అని చెప్పదగు ఈ "ఆ గేట్" కలము, అమెరికా ఆస్ట్రేలియా, మొదలగు ఖండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడేప్పుడు మన హిందూనేతమునందు కూడ మిక్కిలిముగ జవాదర డిజైన్ మొందుచున్నది. 2957
మామూలుగా ఉపయోగింపబడు ఉక్కుపాతికి బదులు "ఆ గేట్" గాజుపాతి నవనూరించుట యద్భుతమగు నూతన విధానము. ఒకతూరి సిరాలో ముంచియెడల అయిదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును. మెలాఫూరు విక్టోరియా డిపో, మదరాసు.

కథలపుస్తకములు.

ఒక్కొక్కటి 4 అణాలు.

1 బాలసీతికథలు, 2 నూరు విదోదకథలు
3 శేనుక్క పగటిమక్క కథలు, 4 యుక్తికథలు
5 మర్యాదరామన్నకథలు, 6 తెనాలిరామలింగని హాస్యకథలు, 7 నిజమైన కాశీమజిలీలు 1 భాగము 1-8-0, 2 భాగము 1-8-0, 8 టర్కీకథలు 0 8-0, పంజాబుకథలు 0-12-0. వలయువారు:-
మంజువాణి ముద్రాక్షరశాల ఏలూరు.

జులాబ్ మాత్రలు

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-18-0
మలము సకాలమునకు సరిగా వెడలకుండిన ఆకలి మందగించి పొత్తికడుపు ఉబ్బి అనేక వ్యాధులకు కారణ మగును. దినము రాత్రి ఒకమాత్రను తినిన మలబద్ధిగము మాని, ఆకలికలిగి శరీరమున కారోగ్యము కలుగును. వీటిలో శేషాశ్రమ చేర్చబడి యుండలేదు. ఈ మాత్రలవలన విశేషముగ విశేషములు కలుగును. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు బొంబాయి.

The Zandu Pharmace-
utical Works Ltd.
Elphinstone Road, Bombay.

జంతు పరాటికల్ వర్కుసు
లిమిటెడ్, బొంబాయి.

ముదటిరకం చంద్రప్రభా మాత్రలు

ఇవి శిలాజిత్తు ఖనిజాధిస్యము, మాక్సి: భస్మము, మొదలగువాటిని చేర్చి శాస్త్రోక్తముగా తయారు చేయబడినది. మాత్రములో శిలీపోపు కుళ్లు, మాత్రమునందు మూడు పిపి (phosphate), తేనెపు మొదలగు సెగ ఖనిజాల, నడుమనోపి, హాఫోనము, జ్వరములు, బలహీనత యితర శ్రీ:సంబంధమైన అంటువ్యాధులు మొదలగువి తత్పక కుకాను
ఒక తులము బోవధముల బుడ్డి 1-కి ధర రు 1/5/0
4 బుడ్లకు ఒకసారి అర్ధరస పానీన ప్యాకింగు పోస్తా
+ రు. 1/0 యశామా.
మా బోవధముల క్యాకులాల యశామాగా తంపబడును.
Sole Agents
H. Damodar & Co.,
43 China Bazaar Road,
Madras.

వెంటు కలే అందము?
రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు దువ్వెనలో ఉడికరాకమునుపే త్వరగమొనగా ఉడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంటుకలు పాడై పోవును.
అంతవరకు రావలయువచ్చు

నేడే
కమినియా నూనెను
వాడు మొదలు వెంటుడు

(ఇది విజ్ఞప్తు చేయబడినది.)

వెంటుకల కట్టి పోగొట్టుకొనుట, కింద ముచ్చట పుచ్చుకొనుట, యిది విజ్ఞప్తము.
వెంటుకలు మొదలు పెట్టినయెడల, గొంతు పాతి యయిదేడు.
మీ వెంటుకలకు మరల ముచ్చట పుచ్చుకొనుటకు గట్టి ఉత్సాహమును మోపుచున్నది.

"Everybody's favourite
Toilets, Kamini Oil,
& Otto Dilbahar, Sold
everywhere."

ఈ బోవధము శిలీ: శరీరీంచి నూడుము
వెంటుకల మొదలు పెట్టినయెడల కనిపెట్టుదు
కమినియా నూనెను నిన్ను విశ్లేషిస్తూవున్నా శీయును.
వెల బుడ్డి 1-కి రు. 1/0 బొంబాయి వి. పి. డాక్టరు (డక్టర్) మా
అన్ని వోట్లలోనూ ఈ కింద తెలుసుండి. విజ్ఞప్తము నిశ్చయించుకొనుచున్నది.
కొంతు నువ్వువన ద్రవ్యము, లేక కొంతు కావలసినపుడు
"టటో దిల్ బహార్"కు వ్రాయుడు.
ఇది విజ్ఞప్తము చేయబడినది. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు.

కొన్న బుడ్డి 18 ఫం రు 2-0-0 } కొన్ని చుక్కలు తినినయెడల చల్లిన మిక్కిలి
(దాను బుడ్డి 18 ఫం రు 0-12-0 } మనోహరిమైన వానిన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును
(దాను బుడ్డి 1-కి ఫం రు 0-8-0 }

ఇది మందు అమ్మవారంశరీరవద్దనున్న, శరీర: అమ్మవారివద్దనునాదా దొరుకును. లేకన్న,
సోలు యేజెంట్లు:- ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,
155 కామ్రామశీను, బొంబాయి.